

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ**

Факультет культурних і креативних індустрій
Кафедра туризму та готельно-ресторанного бізнесу

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

«Створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів як фактор підвищення популярності туристичних курортів України»

Виконала: студентка групи БТУР-1-19
спеціальності 242 Туризм
освітньої програми Туризм
Марина УХО

Керівник к.г.н., доц. Оксана БОРИСОВА
(науковий ступінь, вчене звання, Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Рецензент д.г.н., проф. Анатолій ДОЦЕНКО
(науковий ступінь, вчене звання, Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Київ 2023 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Факультет культурних і креативних індустрій
Кафедра туризму та готельно-ресторанного бізнесу
Спеціальність 242 Туризм
Освітня програма Туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри туризму та
готельно-ресторанного бізнесу

Наталія БУНТОВА

(підпис)

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

УХО Марини Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів як фактор підвищення популярності туристичних курортів України
Науковий керівник роботи Борисова Оксана Володимирівна, к.г.н., доц...
затверджені наказом КНУТД від «08 »Листопада 2022 р. № 224-уч
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи 12 червня 2023 р.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи. Закони України, нормативні матеріали Кабінету Міністрів України, Наукові публікації, монографії, матеріали провідних аналітичних центрів.
4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)
Теоретико-методологічні засади наукового дослідження туристичних курортів.
Екскурсійно-розважальні об'єкти на туристичних курортах. Моделювання екскурсійно-розважальних об'єктів на туристичних курортах України
5. Дата видачі завдання 07.03.2023 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Кінцевий термін виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	01-05.05.2023	
2	Розділ 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження туристичних курортів	05-10.05.2023	
3	Розділ 2. Екскурсійного-розважальні об'єкти на туристичних курортах	11-18.05.2023	
4	Розділ 3. Моделювання екскурсійно-розважальних об'єктів на туристичних курортах України	19-28.05.2023	
5	Висновки	29-31.05.2023	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	01-05.06.2023	
7	Здача кваліфікаційної роботи на кафедрі для рецензування (за 14 днів до захисту)	07.06.2023	
8	Перевірка кваліфікаційної роботи на наявність текстових співпадінь та помилок. (за 10 днів до захисту)	09-11.06.2023	
9	Подання кваліфікаційної роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	14.06.2023	

Студентка

_____

Марина УХО

Науковий керівник роботи

_____

Оксана БОРИСОВА

АНОТАЦІЯ

Ухо М.С. Створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів як фактор підвищення популярності туристичних курортів України - Рукопис.

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 242 – «Туризм». – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2023 рік.

Випускна кваліфікаційну роботу присвячено дослідженню розвитку туристичного в особливості курортного потенціалу України. Описано становлення і розвиток курортів України та зроблена їх загальна характеристика. Описано впровадження екскурсійно-розважального досвіду закордоном, описано їхній практичний досвід. Розглянуто найпоширеніші екскурсійно-розважальні об'єкти на туристичних курортах України. На основі досліджених джерел розроблено авторський проєкт «Інноваційні екскурсійно-розважальні об'єкти на туристичному курорті Східниця (Львівська область)»

Ключові слова: курорт, фактор, екскурсійно-розважальні об'єкти, тенденції.

ABSTRACT

"Ukho M.S. Creation of new excursion and entertainment objects as a factor of increasing the popularity of tourist resorts in Ukraine - Manuscript.

Bachelor's thesis on specialty 242 – Tourism. - Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, 2023.

The final bachelor's thesis is devoted to the study of the development of tourism, particularly the resort potential of Ukraine. The establishment and development of resorts in Ukraine are described, providing a general overview. The implementation of excursion and entertainment experiences abroad is described, along with their practical knowledge. The most common excursion and entertainment objects at tourist resorts in Ukraine are examined. Based on the researched sources, an author's project "Innovative excursion and entertainment objects at the tourist resort of Skhidnytsia (Lviv region)" has been developed.

Keywords: resort, factor, excursion and entertainment objects, trends.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ КУРОРТІВ.....	9
1.1. Характеристика туристичних курортів України.....	9
1.2. Становлення і розвиток туристичних курортів України.....	16
РОЗДІЛ 2. ЕКСКУРСІЙНО-РОЗВАЖАЛЬНІ ОБ’ЄКТИ НА ТУРИСТИЧНИХ КУРОРТАХ.....	21
2.1. Різновиди екскурсійного-розважальних об’єктів на туристичних курортах: зарубіжний досвід.....	21
2.2. Екскурсійно-розважальні об’єкти популярних туристичних курортів України	25
РОЗДІЛ 3. МОДЕЛЮВАННЯ ЕКСКУРСІЙНО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ОБ’ЄКТІВ НА ТУРИСТИЧНИХ КУРОРТАХ УКРАЇНИ.....	38
3.1. Тенденції та проблематика виникнення інноваційних екскурсійно- розважальних об’єктів на курортах України. Їх вплив на популярність курорту.....	38
3.2. Авторський проєкт «Інноваційні екскурсійно-розважальні об’єкти на туристичному курорті Східниця (Львівська область)»	45
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

Актуальність дослідження. Український ринок курортних послуг наразі представлений широким спектром операторів, що спеціалізуються на різних видах послуг. Однак, через різні фактори в галузі спостерігаються негативні тенденції, зокрема зменшення кількості операторів курортного туризму та споживачів послуг. Проте, враховуючи, що ведення бізнесу на українському ринку курортних послуг виявляє потенційну привабливість, необхідно впроваджувати стратегії розвитку підприємств курортного туризму для досягнення подальшого ефективного розвитку та максимального використання потенційних можливостей з визначенням необхідних кроків та стратегій, тому актуальність теми дослідження не може бути поставлена під сумнів.

Питанням розвитку туристичного бізнесу в санаторно-курортних закладах присвячено багато праць вітчизняних та зарубіжних дослідників. Різні аспекти функціонування туристичних підприємств у санаторно-курортних закладах України розглядаються у працях М.П. Бондаренка, В.Ф. Казакова, М.П. Мальської, М.В. Ткаченка, В.А. Набедрика, В.І. Новікової, А.Ю. Парфіненка, А.С. Пустовойта, В.І. Стафійчука, Р.І. Сухова, Н.В. Фоменко та інших вітчизняних економістів. У дослідженнях зарубіжних економістів, а саме: Е. Кауфмана, Х. Мюллера, Х. Нарштедта, Д. Швассона, К. Холлі, Л. Мітчелла, М. Троїзі та П. Деффера, курортний туризм відіграє специфічну роль і впливає на соціально-економічну структуру країни. Зокрема, Н.В. Фоменко проаналізувала основні параметри розвитку туризму в санаторно-курортних закладах, М.П. Бондаренко досліджувала проблеми ефективності туризму в українських санаторно-курортних закладах, М.В. Ткаченко розглядала санаторно-курортні заклади як елемент інфраструктури індустрії розваг та широко обговорювалася в публікаціях науковців країни. [26]

Тим не менш, в останнє десятиліття в наукових дослідженнях не аналізувалися причини занепаду курортних підприємств, а також існує

потреба в розгляді стратегії розвитку бізнесу на українському ринку екскурсійно-розважальних об'єктів як фактор підвищення популярності туристичних курортів України.

Метою дослідження: є з'ясування основних проблем та окреслення можливостей створення нових екскурсійних розважальних об'єктів як фактор підвищення популярності туристичних курортів України.

Об'єкт дослідження: екскурсійно-розважальні об'єкти як фактор підвищення популярності туристичних курортів України.

Предмет дослідження: діяльність курортних підприємств у сфері надання екскурсійно-розважальних послуг.

Завдання дослідження:

- Надати характеристику туристичних курортів України;
- Проаналізувати зарубіжний досвід створення екскурсійно-розважальних об'єктів на туристичних курортах;
- З'ясувати тенденції та виявити основні проблеми створення інноваційних екскурсійно-розважальних об'єктів на туристичних курортах України;
- Оцінити вплив екскурсійно-розважальних об'єктів на стан популярності вітчизняних туристичних курортів
- Запропонувати авторський проєкт створення екскурсійно-розважальних об'єктів на прикладі курорту Східниця. (Львівська область).

Інформаційна база. При дослідженні питання розвитку туристичного бізнесу в санаторно-курортних закладах було використано праці вітчизняних та зарубіжних дослідників. Вітчизняні дослідники, такі як М.П. Бондаренко, В.Ф. Казаков, М.П. Мальська, М.В. Ткаченко, В.А. Набедрик, В.І. Новікова, А.Ю. Парфіненко, А.С. Пустовойто, В.І. Стафійчук, Р.І. Сухов та Н.В. Фоменко, займаються різними аспектами функціонування туристичних підприємств у санаторно-курортних закладах України. Їх дослідження включають проблеми ефективності туризму, основні параметри розвитку туризму, роль санаторно-курортних закладів як елементів інфраструктури індустрії розваг та інші аспекти. Також у роботі було враховано внесок

зарубіжних дослідників, таких як Е. Кауфман, Х. Мюллер, Х. Нарштедт, Д. Швассон, К. Холлі, Л. Мітчелл, М. Троїза та П. Деффер. Вони досліджували роль курортного туризму та його вплив на соціально-економічну структуру країни.

Методи дослідження – проведений аналіз літературних джерел, щоб ознайомитись з попередніми дослідженнями та теоретичними підходами до створення туристичних об'єктів. Далі була здійснена систематизація та аналіз інформації про існуючі екскурсійно-розважальні об'єкти на курортах України. Всі ці методи дослідження сприяли збору й аналізу даних, що визначають значення та ефективність створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів для підвищення популярності туристичних курортів України.

Практичне значення: результати дослідження дозволять розроблювати унікальні авторські тури як провідними туроператорами, так і початківцями. Крім того, результати дослідження послугують базою для вивчення студентами технології організації турів, а також для практичних рекомендацій для створення нових турів.

Апробація отриманих результатів – окремі результати кваліфікаційної роботи були розміщені в збірнику XXII International Scientific and practical conference «Modern theories and improvement of world methods» Helsinki, Finland. Тема «Екскурсійно-розважальні об'єкти як фактор підвищення популярності туристичних курортів України»

Структура роботи – загальний обсяг роботи складає 61 сторінка, структура роботи складається зі вступу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Кількість таблиць – 1; кількість рисунків – 7; додатків – 12.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ КУРОРТІВ

1.1. Характеристика туристичних курортів України

Курорт є спеціально облаштованою територією, призначеною для відпочинку, відновлення здоров'я та рекреації. Туристичний курорт, у свою чергу, це курорт, який залучає відвідувачів з метою відпочинку та туристичних розваг. Україна має різні типи курортів, такі як: лікувальні, туристичні або рекреаційні. Однак, останнім часом лікувальний аспект відходить на другий план, а основною складовою стає відпочинок.

Унаслідок погіршення екологічних умов проживання, частих стресових ситуацій та процесу старіння організму, зростає потреба людей у лікуванні у санаторно-курортних закладах. Проте, висока ціна послуг та обмежена фінансова можливість вітчизняних громадян перешкоджають повноцінному розвитку таких закладів та залученню багатьох відпочиваючих [10].

Багато платоспроможних громадян віддають перевагу відпочинку та оздоровленню на курортах закордонних країн, які мають значний бальнеологічний потенціал, порівнянний з вітчизняними ресурсами. Однак, у вітчизняних курортних закладах є проблеми з комфортом перебування, рівнем обслуговування та іншими факторами, що впливають на якість наданих послуг.

Дослідження курортної справи в Україні проводилися різними науковцями та дослідниками. Україна має багатий курортний потенціал, який привертав увагу вчених. В сучасних реаліях курортна справа в Україні продовжує привертати увагу авторів та дослідників. У вивченні концептуальних засад розвитку санаторно-курортної справи внесли значний вклад такі відомі науковці як: В. С. Кравців, М. І. Крупка, Ф. Ф. Мазур, С. В. Онишко, В. Г. Поплавський, І. В. Свидий, В. І. Стафійчук, Т. І. Ткаченко, Л. М. Шульгіна. Їхні дослідження дали значний внесок у розуміння курортної справи в Україні та сприяли розвитку туризму в країні. Також їхні дослідження

та публікації сприяють підвищенню рівня обізнаності про курорти України та стимулюють розвиток туризму в країні [10].

На сьогоднішній день українська курортна справа продовжує залучати увагу туристів, оскільки Україна має розмаїття туристичних курортів, розташованих у всіх регіонах країни. Різноманітність рельєфу, клімату, природних резерватів та історичних пам'яток створюють унікальні умови для розвитку туризму в кожному регіоні. У Карпатах є гірськолижні курорти, на узбережжі Чорного та Азовського морів - пляжні курорти, а на Закарпатті, Львівщині та інших регіонах є оздоровчі курорти. Розподілення курортів по всій країні дозволяє задовольнити потреби різних відпочиваючих та надає можливість насолоджуватися унікальними природними та культурними ресурсами України [11, 13].

Україна має всі природні умови і ресурси для розвитку рекреаційно-туристичної галузі, що дозволяє стати їй провідною силою на європейському туристичному ринку. Кожна частина країни, включаючи Чорнобильську зону, може стати важливим міжнародним санаторно-курортним та туристичним районом. Серед важливих рекреаційних ресурсів України варто відзначити бальнеологічні джерела (мінеральні води, грязі, озокерит), сприятливий клімат, унікальні ландшафти, привабливі пляжі та цінні культурні пам'ятки.

Україна володіє різноманітним мінеральних вод всіх основних бальнеологічних груп. Деякі з них, що розташовані у таких курортах, як Миргород, Куяльник, Поляна, Кваси, Берегово Моршин та Трускавець мають світове значення і є унікальними на планеті. У майбутньому перед нами стоїть завдання активізувати освоєння сульфідних, залізних, миш'якових та інших мінеральних лікувальних вод. Україна займає одне з провідних місць у світі за кількістю багатств бальнеологічних ресурсів.

Україна також має найбільші запаси лікувальної грязі, що є невичерпним джерелом природної медицини. Ці грязі утворюються в результаті осадження морських відкладів, боліт та озер, і містять воду, мінерали та інші органічні сполуки. За класифікацією, лікувальні грязі

України поділяються на торфові, мулисті та псевдовулканічні.

Кліматично-ресурсний потенціал України, з точки зору рекреаційного використання, можна вважати серед найкращих. Згідно з міжнародною класифікацією, ці ресурси мають ідеальні умови для рекреаційної діяльності тривалістю 9,5-10,5 місяців на рік. Серед найбільш сприятливих умов для рекреації належать тепле літо і помірно холодна зима з достатнім сніговим покривом. Також, сприятливими є тривалі спекотні літа і м'які зими без стійкого снігу. Одним з особливостей клімату України є його велика різноманітність. Наприклад, середня річна температура на полонинах Карпат подібна до температури в приполярних регіонах (0 °C), тоді як у Південному узбережжі Криму (+12,5 °C) вона відповідає середземноморському клімату у Франції [11].

Ландшафтні рекреаційні ресурси України також багаті і різноманітні, і вони впливають на це значно. Рельєф і рослинність відіграють важливу роль. Країна має досить розчленовану поверхню з численними живописними височинами, плато, горами і останцями. Особливо варто відзначити Правобережжя, де поєднання рельєфу з місцевими кліматичними та рослинними ресурсами є унікальним не тільки для Європи, але й для світу (Словечансько-Овруцький кряж, Мізоцький кряж, Канівські гори, Товтри, Галогори, Розточчя та інші).

Приблизно 14% території країни вкрито лісами, але цей показник змінюється залежно від регіону. В степовій зоні лісистість не перевищує 4%, у Криму - 10%, на Поліссі - близько 30%, а в Карпатах перевищує 60%. Переважаючою породою дерев є сосна (вона становить 34% всієї лісної площі).

Це має велике значення для рекреації. Сосна єдине хвойне дерево, яке виділяє фітонциди не лише влітку, але й взимку. Особливо цінним для України є поєднання сосни з дубом, яке становить близько 22% залісненої площі країни. Великий рекреаційний потенціал також мають лісопаркові зони великих міст, які, на жаль, зараз безжалісно знищуються під нові будови.

Курорти в Україні відіграють величезну роль в туристичній діяльності країни. Перший абзац можна розширити таким чином:

Україна має великий потенціал для розвитку рекреаційно-туристичної галузі завдяки своїм численним курортам. Курорти відомі своїми привабливими природними умовами, які залучають відпочивальників з усього світу. Багато курортів розташовані на узбережжі Чорного та Азовського морів, де туристи можуть насолоджуватися пляжами, морським кліматом та водними видами спорту. Зокрема, Одеська та Кримська області славляться своїми піщаними пляжами, теплим кліматом і багатими курортними інфраструктурами.

Крім узбережжя, Україна також має курорти в гірських районах, які приваблюють любителів активного відпочинку та гірського туризму. Карпати та Кримські гори є популярними напрямками для зимового відпочинку, де туристи можуть насолоджуватися катанням на лижах та сноуборді, а також відвідати курортні санаторії та спа-центри для відновлення сил.

Крім природних ресурсів, курорти України також приваблюють туристів своєю культурною спадщиною та історичними пам'ятками. Багато курортів розташовані поряд з мальовничими історичними містами, які пропонують відвідувачам унікальні музеї, церкви, замки та інші культурні об'єкти. Наприклад, Яремче в Карпатах відоме своїми традиційними хатами та місцями національної культури, а Судак в Криму має чудові залишки середньовічної фортеці, що привертають туристів історичними та архітектурними перлинами.

Курорти в Україні представляють собою різноманітність туристичних можливостей, відповідають різним інтересам і пропонують унікальні природні та культурні враження для відвідувачів.

Курортний потенціал України можна спостерігати на рисунку 1.1.

Рис.1.1. – Курортний потенціал України

Джерело: [28]

Згідно з даними Державної служби статистики, основними туристичними курортами та санаторіями в Україні є узбережжя Криму, узбережжя Чорного моря на території Миколаївщини, Одещини та Херсонщини, узбережжя Азовського моря, гірські райони та передгір'я Карпат (Прикарпаття та Закарпаття), а також Вінниччина, Донеччина, Київщина, Полтавщина та Харківщина. У цих курортах, санаторіях, будинках відпочинку та реабілітаційних центрах активно використовуються природні лікувальні мінерали, сировини, ресурси та сприятливий клімат для лікування та профілактики різних захворювань людини (*Рис. 1.2*).

Тепер необхідно розглянути найпопулярніші курорти по регіонах. Деякі з курортів будуть розглядатись більш детально у наступних розділах.

1. Трускавець. Курорт Трускавець є одним з найпопулярніших курортів в Україні і займає гідне місце поряд із світовими курортами, такими як Карлові Вари, Баден-Баден, Вісбаден і багатьма іншими. Великою перевагою Трускавця є його багатий потенціал для лікування, який не поступається світовим стандартам.

Узбережжя Автономної республіки Крим:	<ul style="list-style-type: none"> • Алушта, Євпаторія, Саки, Феодосія, Велика Ялта: Гурзуф, Ялта, Місхор, Корейз, Гаспра, Алушка, Симеїз, Форос
Чорноморське узбережжя Миколаївської, Одеської та Херсонської областей:	<ul style="list-style-type: none"> • Очаків, Гопри, Скадовськ, Одеська група курортів: Куяльник, Аркадія, Лермонтовський, Великий Фонтан, Кароліно-Бугаз, Чорноморка, Затока, Хаджибей, Лузанівка, Приморський, Лебедевка, Мала Долина
Узбережжя Азовського моря:	<ul style="list-style-type: none"> • Бердянськ, Кирилівка
Гірські та передгірські райони Закарпатської, Івано-Франківської та Львівської областей:	<ul style="list-style-type: none"> • Свалява, Голубине, Поляна, Синяк, Черче, Ворохта, Трускавець, Моршин, Немирів, Любінь Великий, Косів, Яремче
Курортні зони Вінницької, Донецької, Київської, Полтавської та Харківської областей:	<ul style="list-style-type: none"> • Миргород, Березівські мінеральні води, Рай-Оленівка, Слов'янск, Слав'яногірськ, Конча-Заспа, Пуща Водиця, Хмільник

Рис. 1.2. Курорти та санаторії України

Джерело: [18,28]

Курортне місто Трускавець славиться 14 родовищами унікальних мінеральних вод, серед яких особливо відома «Нафтуся». Саме Трускавець є місцем, де вона бере свій початок. Ці мінеральні води відомі своїми цілющими властивостями і використовуються для лікування різноманітних захворювань. Крім лікування, Трускавець пропонує різноманітні екскурсійні маршрути і розваги. Місто насичене історичними та архітектурними пам'ятками, де можна побачити витончену архітектуру давніх курортних будівель і прогулятися величними парками [10].

2. Східниця. Східниця, маленьке курортне містечко, розташоване у захоплюючій долині серед гір Карпат, що вкриті густими лісами. Цей куточок природи пропонує неповторну атмосферу та чисте гірське повітря, що робить його ідеальним місцем для відпочинку та лікування. Саме на території курорту відкрито близько 38 джерел мінеральних вод, які відрізняються своїм складом та лікувальними властивостями. Серед них особливе місце займають знамените джерело, під назвою "Нафтуся", які славляться своїми цілющими властивостями. Окрім лікування, Східниця пропонує різноманітні екскурсійні

маршрути та розваги. На курорті організовуються різноманітні розважальні заходи, концерти та культурні фестивалі, що додають колориту та розмаїття перебуванню в Східниці. Все це разом створює неповторний туристичний досвід для відпочиваючих [10].

3. Буковель. Буковель, найсучасніший курорт в Карпатах, пропонує незабутній досвід, який захоплює душу своєю природною величчю та культурною спадщиною. Піднімаючись на канатно-крісельній дорозі на висоту, де відкриваються неповторні карпатські пейзажі, можна неодмінно відчути гордість за таку красу. Буковель, цей сучасний курорт, вплетений у національний інтер'єр Карпат, пропонує незабутній відпочинок, де ви зможете насолодитись природною красою, насиченою культурою та багатством смаків, що робить його ідеальним місцем для незабутніх пригод та відпочинку.

4. Шаян. Курортна дестинація, розташована у невеликому селищі недалеко від Хуста та Мукачева, знаходиться на березі чарівної гірської річки Тиса, в живописному куточку підніжжя гори Великий Шаян. Цей оздоровчий комплекс володіє джерелом Мармарош, відомим з давніх часів своїми цілющими властивостями. Його особливе географічне положення сприяє формуванню унікального мікроклімату з безвітряною, теплою і сухою погодою. Липень, серпень і вересень є найбільш підходящими місяцями для відвідування Шаяна на Закарпатті. Крім того, цей курорт приваблює любителів гірськолижних видів спорту, навіть в зимовий період, завдяки крутим гірським спускам, які привертають лижників і сноубордистів. Курорт добре організований і пропонує високоякісні санаторно-готельні споруди. Відпочинок на курорті Шаян на Закарпатті дарує незабутні враження в прекрасному природному оточенні, має лікувальні джерела і можливості для гірськолижних екскурсій, а також забезпечує комфортне проживання з високоякісним обслуговуванням [16, 29].

5. Одеса. Місто розташоване з видом на море, яке є популярним місцем серед туристів як влітку, так і взимку. Цей курорт знаменитий своїми просторими пляжами, захоплюючими центральними проспектами,

вишуканими ресторанами та жвавими нічними клубами. Влітку тут можна безмежно насолоджуватися сонячними променями, а в холодні місяці самостійно досліджувати культурні та природні пам'ятки Одеської області, які вважаються "Перлинами біля моря".

6. Бердянськ. Поза оздоровленням, місто пропонує багато інших цікавих розваг. Можна відвідати місцеві музеї і архітектурні пам'ятки, щоб дізнатися більше про історію Бердянська і його культурне спадщина. Наприклад, музей місцевої історії розповість про минуле міста, а розкішні будівлі та архітектурні споруди перенесуть у давні часи. Крім того, у Бердянську є можливість насолодитися активними видами відпочинку. Зайвим не будуть і прогулянки вздовж довгих пляжів, де відчувається морська свіжість та насолода від краєвидів. Для любителів активних розваг доступні водні види спорту, такі як вейкбординг, каякінг або водний скелелазіння.

Таким чином, Бердянськ пропонує різноманіття розваг і відпочинку для кожного смаку і бюджету. Відпочинок тут поєднується з пізнавальними моментами, дозволяючи вам відкрити для себе усю красу і історію цього чудового міста [26].

1.2. Становлення і розвиток туристичних курортів України

Україна може похвалитися багатою історією санаторно-курортного відпочинку, що є однією з найдавніших форм релаксації. З початком XIX століття відомими стали такі регіони, як Південне узбережжя Криму, Прикарпаття та Закарпаття, Поділля, Полтавщина, а також грязелікувальні курорти Криму та Одещини, які отримали значний розквіт протягом XX століття. Серед перших курортів лікувального туризму в Україні, які використовували мінеральні води, можна назвати Шкло (1576 р.), Саки (1799 р.), Трускавець (1827 р.), Одесу (1829 р.), БерМінВоди (1862 р.) та Моршин (1877 р.). Також були відкриті грязьові курорти на березі Куяльницького лиману (1833 р.) та поблизу Гопрів, що на Херсонщині (1895 р.).

У 1924 році розпочалася перша етап створення наукового центру, який

присвячувався дослідженню курортної справи та науковим клінічним питанням. Цей етап включав організацію першої артрологічної клініки та Бальнеологічного музею на Куяльнику в 1924 році. У 1926 році була заснована терапевтична клініка та біохімічна лабораторія, а в 1927 році була створена нервова клініка та Бальнео-фізіотерапевтичний інститут у місті Одеса відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я Української Радянської Соціалістичної Республіки. Протягом 1928-1929 років було розширено діяльність інституту шляхом відкриття Бальнео-фізіо-терапевтичного відділення на Лермонтовському курорті та організації фізико-хімічних, гідробіологічних та мікробіологічних лабораторій. У результаті, в 1930 році сформувався інститут, здатний займатись комплексними питаннями курортної практики та надавати наукове обґрунтування для подальшого розвитку курортної справи в Україні. У 1932 році понад один мільйон чотирьохсот тисяч людей відпочивало в оздоровницях країни [10].

З 60-х років ХХ століття розпочався активний розвиток курортної справи в Україні, паралельно з розбудовою курортів. Медична служба оздоровниць постійно вдосконалювалась, визначався провідний профіль кожного курорту, а санаторні відділення отримали спеціалізацію, що сприяло цілеспрямованому та раціональному використанню місцевих курортних ресурсів.

У 70-80-х роках була створена потужна, науково обґрунтована лікувально-діагностична база санаторно-курортних закладів, яка включала як інтелектуальні, так і матеріальні ресурси.

У 90-ті роки в Україні послуги у сфері відпочинку, розваг і освіти становили незначну частку в загальній структурі платних послуг, а саме близько 6-7%. Це означає, що відпочинок, розваги та освітні послуги не був основним напрямком витрат населення в цей період.

Водночас, цей відсоток свідчить про певний рівень інтересу та затребування цих послуг серед населення. В період після отримання незалежності України, контроль над рекреаційно-туристичним господарством

був переданий Державному комітету молодіжної політики і туризму України. У 1993 році незалежна Україна активно представилася на Варшавському туристичному ярмарку та Познанському туристичному салоні в якості окремого партнера на туристичному ринку. Під час заходу було успішно укладено понад 300 контрактних угод, в основному з компаніями, що займаються прийомом туристів в Україні.

Основними чинниками розвитку нових напрямів туристичної індустрії стали заходи спрямовані на створення органів державного врегулювання, розробку нормативно-правових документів, а також ліцензування підприємств туристичного бізнесу. У 1994 році розпочато процес атестації готельно-туристичних підприємств, що сприяло проведенню першого Міжнародного туристичного салону "Україна-94". Захід зібрав 79 фірм з 26 з усього світу, а також 226 українських фірм. Це спричинило свій початок активного розвитку туристичної галузі в Україні. Хоча обсяги відпочинкових послуг були обмеженими через економічні складнощі та недостатній розвиток курортної інфраструктури в той період, люди все ж відвідували місця відпочинку, розваг та освітні заклади, щоб насолодитись вільним часом та покращити свої знання [4].

Необхідно зазначити, що розвиток сфери відпочинку, розваг і освіти став можливим лише з покращенням економічної ситуації в Україні після 90-х років, коли зростала доступність та різноманіття таких послуг для громадян. За останні роки спостерігається збільшення інвестицій у цю галузь, розширення курортних комплексів, відкриття нових розважальних закладів та освітніх інституцій, що вказує на зростаючий інтерес населення до цих послуг.

У 2000 році був ухвалений Закон України "Про курорти", який встановив юридичні, організаційні та соціальні основи курортної галузі України.

В 2003 році Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження, ухвалюючи Концепцію розвитку санаторно-курортної галузі. Ця концепція визначає стратегічну мету та завдання державної політики у сфері курортної

діяльності.

Тенденція розвитку сектору туризму, курортів та рекреації погіршується, зокрема в закладах оздоровлення та відпочинку. За останні десять років, з 2010 по 2020 рік, кількість дітей, які перебувають у таких закладах в Україні, зменшилася з 16 646 до 8 808. Головною причиною цього зменшення є військова кампанія, розпочата Росією у 2014 році. В Автономній Республіці Крим, яка раніше мала значну кількість санаторіїв, дитячих санаторіїв, пансіонатів та баз відпочинку для відпочинку та реабілітації, відсутність таких закладів стала очевидною. За дослідженими даними, кількість дітей, які скористалися послугами цих закладів, зменшилася на 650 000 (41,5%) у період з 2010 по 2015 роки та на 10 631 у 2020 році [6].

У 2017 році було ухвалено розпорядження Кабінету Міністрів України, яке схвалило Стратегію розвитку туризму та курортів до 2026 року. Цей документ визначає низку стратегічних цілей, пріоритетною з яких є систематичне покращення якості інфраструктури курортів та рекреаційних територій. Це передбачає реалізацію комплексної програми, орієнтованої на поетапне поліпшення матеріально-технічної бази за допомогою використання кластерних моделей, державно-приватного партнерства та соціального замовлення.

В Україні існують різноманітні заклади оздоровлення та відпочинку, такі як санаторії, пансіонати, санаторії-профілакторії, будинки відпочинку, бази відпочинку та дитячі заклади оздоровлення та відпочинку. Ці заклади мають на меті надання профілактичних, відновлювальних та реабілітаційних медичних послуг, використовуючи умови проживання в санаторіях і пансіонатах, а також умови лікування в закладах оздоровлення та відпочинку.

Таким чином, станом на 1 січня 2019 року основні курорти України можна класифікувати за їх територіальним та інфраструктурним статусом (Додаток А).

Висновки до 1 розділу

Таким чином, було з'ясовано, що туристичні курорти України приваблюють відвідувачів своєю різноманітністю, багатством природних та культурних ресурсів. Від Карпат з їх гірськими ландшафтами та гірськолижними курортами до Чорного та Азовського узбережжя з піщаними пляжами та морськими курортами, Україна має потенціал стати привабливим напрямком для туристів. Багатство культурної спадщини, історичних пам'яток, національних парків і заповідників, а також виноробних регіонів, забезпечують різноманітні можливості для туристичного відпочинку.

Зазначено, що Україна має великий потенціал для розвитку рекреаційно-туристичної галузі завдяки своїм численним курортам. Курорти відомі своїми привабливими природними умовами, які залучають відпочивальників з усього світу. Останні роки були вирішальними для розвитку туристичних курортів в Україні. Запровадження реформ та підтримка з боку держави сприяли залученню інвестицій та вдосконаленню інфраструктури на курортах. З'явилися нові готелі, розважальні комплекси, спортивні об'єкти та ресторани, що забезпечують зручності для туристів. Окремі регіони активно сприяють розвитку туризму, розширюючи свою пропозицію та просуваючи себе на міжнародному рівні. Однак, щоб досягти повного потенціалу, важливо продовжувати розвивати інфраструктуру, забезпечувати якість обслуговування та привабливість курортів для різних типів туристів.

РОЗДІЛ 2. ЕКСКУРСІЙНОГО-РОЗВАЖАЛЬНІ ОБ'ЄКТИ НА ТУРИСТИЧНИХ КУРОРТАХ

2.1. Різновиди екскурсійного-розважальних об'єктів на туристичних курортах: зарубіжний досвід

Екскурсійна розважальна анімація за кордоном є захопливим та цікавим способом провести час під час подорожей. Цей вид розваг включає різноманітні активності та програми, спрямовані на розвагу туристів та ознайомлення з культурою та традиціями відвідуваних країн.

Одним з найпопулярніших видів екскурсійної розважальної анімації є організовані екскурсії до цікавих місць та пам'яток історії та культури. Туристи можуть долучитися до групових екскурсій, під час яких провідник розповідає цікаві факти та історії про відвідувані місця. Це можуть бути архітектурні пам'ятки, музеї, природні парки, історичні пам'ятники та багато іншого. Екскурсії дозволяють туристам пізнати більше про культуру, традиції та спадщину країни, а також насолодитися її неповторною атмосферою [1].

Крім того, екскурсійна розважальна анімація може включати різноманітні шоу та вистави. Такі шоу можуть представляти традиційні мистецькі форми, такі як народні танці, музика та спів, театральні вистави, циркові номери та багато іншого. Вони демонструють національну культуру та мистецтво країни, відтворюють унікальні атмосфери та створюють незабутні враження для глядачів.

Для туристів, особливо з дітьми, екскурсійна розважальна анімація може включати відвідування тематичних парків або розважальних комплексів. Такі місця пропонують різноманітні розваги, включаючи атракціони, шоу з використанням технологій віртуальної реальності, вистави з участю маскотів та багато іншого. Вони створюють незабутню атмосферу радості та захоплення, даруючи туристам незабутні враження та пригоди.

Екскурсійна розважальна анімація за кордоном може також включати різні спортивні та активні види відпочинку. Туристи можуть брати участь в

екскурсійних спортивних змаганнях, таких як похід на велосипедах або піший туризм, водні види спорту, екстремальні види розваг та багато іншого. Це дозволяє поєднати активний відпочинок з ознайомленням з визначними місцями та красою природи країни[12].

Враховуючи різноманіття та багатство культурного спадку різних країн, екскурсійна розважальна анімація за кордоном відкриває безліч можливостей для туристів. Вона дозволяє насолодитися неповторною культурою, природою та історією різних країн, розширити свій світогляд і збагатити свої подорожі незабутніми враженнями.

У розвинених країнах, таких як Бельгія, Данія, Канада, Нідерланди, Німеччина, Сполучені Штати, Фінляндія, Франція, а також на популярних курортах у всьому світі екскурсійно-розважальна анімація стає важливою галуззю послуг. Це призводить до з'явлення високотехнологічних екскурсійно-розважальних послуг [1].

Яскравим прикладом такого розвитку є створення анімаційних розважальних зон, що прилягають до тематичних парків Діснейленду у США та Франції. Наприклад, в Сан-Франциско було побудовано 27 готелів та створено великий розважальний район, щоб задовольнити потреби відвідувачів Діснейленду у різноманітних анімаційних заходах. Це дає можливість гостям насолоджуватися тематичними парками, атракціонами та широким спектром розваг [1, 10].

Екскурсійна програма в Туреччині має велике розмаїття. В країні доступні різноманітні розважальні екскурсії, особливо привабливі для сімей з дітьми. Тут можна відвідати різні акваріуми, океанаріуми, дельфінарії та аквапарки. Незабутнє враження гарантовано від перегляду національного танцювального колективу "Вогні Анатолії", де близько 120 танцюристів виконують турецькі народні танці. Це колоритне шоу, яке варто побачити хоча б раз у житті. Якщо відпочиваючий перебуває на Егейському узбережжі та має біометричний паспорт, він має можливість відвідати острови Родос та Кос в Греції. Для цього доступний невеликий паром, існують як одноденні екскурсії,

так і можливість провести кілька днів на острові.

Найпопулярнішою екскурсією в Туреччині є поїздка до Памуккале. Говорять, що той, хто не відвідав Памуккале, не може сказати, відвідав саму Туреччину. Памуккале - це унікальні вапняні тераси неперевершеної краси. Це місце, яке не має собі рівних у світі. Зазначу, що екскурсія до Памуккале дуже насичена. Окрім відвідування Памуккале, можна відвідати історичну частину з руїнами старого театру та відвідати магазини з виробами з оніксу, де вам покажуть процес його виготовлення [10,11].

На території Єгипту знаходиться третина всіх історичних пам'яток Стародавнього світу. Навіть невелика частина цих унікальних свідків минулого, які зуміли зберегтися до наших днів, захоплює уяву та є одним з основних чинників, що спонукає до вибору Єгипту як країни для незабутньої подорожі. Крім того, прекрасний клімат, який панує тут протягом усього року, та тепле та затишне Червоне море з його унікальним розмаїттям флори та фауни надають всі умови для активного пляжного відпочинку, дайвінгу, снорклінгу, підводного плавання та віндсерфінгу.

Європейські курорти пішли ще далі. Європейські пам'ятки історії, на відміну від українських, переважно знаходяться у відмінному стані збереження. Крім того, окрім екскурсій та різноманітних розважальних атракцій, європейці розробили ще один захоплюючий спосіб привернути увагу туристів до цих значних місць. Наприклад, багато замків перетворили в розкішні та комфортабельні готелі, які пропонують усі зручності для проживання. Це означає, що мандрівники можуть не тільки почути захоплюючі історії та легенди про давню архітектуру, але й зануритися в атмосферу середньовіччя, проживаючи в розкішних кімнатах, оточених величними стінами, і відчутти себе, наче справжні монархи. В Італії такими шоу є гладіаторські битви, бали в стилі Ренесансу, факельні ходи хрестоносців і лицарські турніри. У Чехії та Угорщині були розроблені цікаві програми, такі як "зустрічі з привидами" [1].

Отже, на рис. 2.1 визначено основні відмінності в підході до розробки

анімаційних програм, а також позитивні та негативні сторони анімації на курортах цих країн, використовуючи думки мандрівників, які зупинялися в готелях і на курортах України, Греції та Єгипту.

Україна	Основні переваги екскурсійно-розважальних послуг	<ul style="list-style-type: none"> - ініціативність екскурсоводів (зокрема, дитячих); - залучення професіоналів для проведення екскурсійних заходів; - створення тематичних днів, заходів, зон відпочинку (стилізованих); - спортивно-оздоровча та навчальна спрямованість заходів.
	Основні недоліки екскурсійно-розважальних послуг	<ul style="list-style-type: none"> - анімація (в тому числі дитяча) заважає відпочинку незалучених у неї; - іноді відсутність спеціальної (або базової) освіти у екскурсоводів; - копіювання заходів закордонних країн без урахування особливостей менталітету; - мала кількість готелів з екскурсійними послугами, що внесені в основний пакет послуг.
Грецька Республіка	Основні переваги екскурсійно-розважальних послуг	<ul style="list-style-type: none"> - ненав'язливий екскурсійний сервіс; - нетривалі екскурсійні заходи для дорослих; - акцент на традиційну культуру регіону - уроки грецьких танців, грецький розмовник; - «Олімпійські ігри», у вечірніх шоу - жива грецька музика, пісні («грецькі вечори»); - галасливі вечірні заходи виносяться на пляжі; - екскурсії може здійснюватися на різних мовах (сегментування за групами).
	Основні недоліки екскурсійно-розважальних послуг	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність спеціальної (або базової) педагогічної освіти у екскурсоводів; - недостатній рівень професіоналізму екскурсоводів оцінюється як самодіяльність. - на окремих островах (Родосі та ін.) екскурсія здійснюється тільки німецькою та італійською мовами
Єгипет	Основні переваги екскурсійно-розважальних послуг	<ul style="list-style-type: none"> - активні команди екскурсоводів; - екскурсія створює атмосферу веселощів
	Основні недоліки екскурсійно-розважальних послуг	<ul style="list-style-type: none"> - великий спектр аккурсійних послуг за додаткову плату - специфіка «національного сервісу»; - слабо розвинені послуги деяких екскурсій.

Рис. 2.1. Порівняльна характеристика якостей екскурсійно-розважальних послуг в курортних готелях України, Греції та Єгипту

Джерело: Створено автором

2.2. Екскурсійно-розважальні об'єкти популярних туристичних курортів України.

Україна завжди приваблювала туристів своєю різноманітністю та красою своїх курортів. Країна славиться своїми екскурсійно-розважальними об'єктами, які привертали туристів з усього світу. Серед них виділялися такі популярні туристичні курорти, як Буковель, розташований у Карпатах, відомий своїми гірськолижними трасами та прекрасними пейзажами. Курорт Одеса, розташований на узбережжі Чорного моря, відомий своїми пляжами, історичними пам'ятками та багатим культурним життям. А також Бердянськ, який вражає своєю прекрасною природою, сонячними пляжами та лікувальними джерелами. Важливо розглянути та дослідити екскурсійно-розважальні об'єкти популярних туристичних курортів.

Початок дослідження буде з Карпат та з його найпопулярнішого курорту – Буковель. Визначною пам'яткою Буковеля, яка привертає найбільше уваги і залишає неповторне враження, є його природа - гори, ліси і пейзажі, які не мають аналогів. Перебуваючи там, є можливість насолоджуватися краєвидами годинами, адже Буковель пропонує неабиякі екскурсії по самому курорту та його околицях. Відпочиваючим будуть до вподоби прогулянки в Карпатах, які надихають у будь-яку пору року. Також у Буковелі можна відвідати історичні місця та прогулятися серед квітучих луків, які вражають своєю красою. Тепер необхідно розглянути найпривабливіші туристичні атракції в межах курорту.

В межах самого Буковеля варто відвідати наступні туристичні атракції:

1. Гора Буковель. Гора Буковель є однією з найбільш привабливих локацій для туристів, і це пояснюється декількома факторами. В першу чергу, на гору можна легко піднятися за допомогою зручних підйомників, що забезпечують швидкий та комфортний доступ до висоти. З вершини Буковеля відкривається захоплюючий панорамний вид на навколишні гірські пейзажі, що зачаровують своєю красою та величчю.

Окрім того, з гори Буковель можна полюбуватися видом на найвищу вершину Українських Карпат - Говерлу. Цей символ Карпатського хребта

привертає увагу туристів своєю масштабністю та мальовничістю. Спостерігаючи за Говерлою з висоти гори Буковель, можна відчутти піднесений стан і захоплення перед величчю гірської природи.

Такі можливості, як підйом на гору Буковель і вигляд на Говерлу, приваблюють туристів з усього світу. Це неперевершена можливість насолодитися природною красою Карпат та відчутти близькість до величі гірського світу. Гора Буковель стала справжнім символом туристичного потенціалу Українських Карпат і безсумнівно варта відвідування для всіх шанувальників гірського туризму та природної краси [22].

2. Буковельські чани. У самому серці курорту "Буковель", на березі живописної річки Прутець, знаходиться особливе та дивовижне місце, яке пропонує відпочинок не тільки для тіла, але й для душі - "Буковельські чани". Цей унікальний комплекс створений з метою надати гостям курорту можливість розслабитися, відновити енергію та знайти гармонію у природному середовищі.

У "Буковельських чанах" гості можуть насолодитися різноманітними процедурами, які допоможуть їм розслабитися та відновити сили. Тут пропонуються різні види масажу, ароматерапія, ванни з травами та екзотичними маслами, сауна та басейн з гідромасажем. Крім того, гості можуть насолоджуватися природними лікувальними процедурами, такими як лікування мінеральною водою та грязеві обгортання. Завдяки "Буковельським чанам" гості курорту "Буковель" мають можливість відчутти справжню магію природи та насолодитися моментом розкішного відпочинку. Це місце, де тіло та душа знаходять гармонію, а втомлені нерви і розум відпочивають. Відвідування "Буковельських чанів" стане незабутнім досвідом, який запам'ятається на все життя.

3. Етнопарк «Гуцул Ленд». - це захопливе місце, де можна дізнатись про життя та побут горян Українських Карпат: гуцулів, бойків та лемків. Територія етнопарку об'єднує різноманітні площадки відпочинку та розваг, розташовані на території "Буковелю", що знаходиться за Озером Молодості.

Тут можна спостерігати за ремісництвом та рукоділлям, які передаються з покоління в покоління. Майстри-ремісники демонструватимуть свої неперевершені навички виготовлення традиційних виробів, таких як вишиванки, вирубки на дереві, виткання килимів та багато іншого. Можна також самі спробувати свої сили у створенні унікальних виробів під керівництвом досвідчених майстрів.

Крім того, Етнопарк "Гуцул Ленд" пропонує різноманітні розважальні заходи, які дозволять вам ще більше зануритися у культуру та традиції горян. Ви зможете насолодитися народними танцями, спостерігати за виконанням музичних композицій на народних інструментах та прийняти участь у різноманітних іграх та конкурсах. Тут ви зможете відчувати справжню енергію та відчувати дух минулих поколінь. Етнопарк "Гуцул Ленд" також пропонує смачні страви традиційної гуцульської кухні. Ви зможете насолодитися ароматними гуцульськими стравами, такими як банош, капуста з грибами, борщ з салом та багато інших. Смаколики з місцевих продуктів та унікальні рецепти приведуть вас у захват [26].

4. Буковельний ярмарок. Поблизу гірськолижного курорту "Буковель" є чарівне місце, яке відоме своєю унікальною атмосферою та великим розмаїттям культурних та гастрономічних вражень - Буковельний ярмарок. Це незабутнє місце, де туристи мають можливість придбати найкращі гуцульські витвори мистецтва та насолодитися найсмачнішими смаколикami. На Буковельному ярмарку є широкий вибір ручної роботи, мистецтва та ремесел, виконаних майстрами-гуцулами. Тут можна придбати унікальні вироби, такі як вишиванки, виткані килими, глиняна посуда, дерев'яні вироби та багато іншого. Кожен предмет має свою власну історію та особливу ручну роботу, яка втілена в ньому. Буковельний ярмарок дарує можливість зануритися в багатство традицій та культурного надбання гуцулів.

Буковельний ярмарок - це не просто місце для покупок, а справжня подорож у світ української культури, мистецтва та гастрономії. Це місце, де можливо отримати незабутні враження, збагатити свою колекцію унікальних

речей та вражень.

5. VODA club. VODA club - це справжній рай для тих, хто бажає освіжитись та насолодитися літніми розвагами у приголомшливому гірському ландшафті. Розташований на висоті 900 метрів над рівнем моря, гірський пляж цього клубу дарує унікальні враження. Тут можна розслабитися на шезлонгах, насолоджуючись теплим сонцем та кришталевою водою озера. Для тих, хто любить активний відпочинок, VODA club пропонує різноманітні водні розваги, такі як катання на водних лижах, скутерах або водних велосипедах. Крім того, можна випробувати свою сміливість на водних гірках або відвідати сауну з видом на озеро, де зможете розслабитися і позбутися втоми. (ДодатокБ)

Наступний курорт – це Одеса . Місто розташоване з виглядом на море, яке є популярним місцем серед туристів як влітку, так і взимку. Цей курорт знаменитий своїми просторими пляжами, захоплюючими центральними проспектами, вишуканими ресторанами та жвавими нічними клубами. Влітку тут можна безмежно насолоджуватися сонячними променями, а в холодні місяці самостійно досліджувати культурні та природні пам'ятки Одеської області, які вважаються "Перлинами біля моря" [29].

Туристам не буде складно знайти ідеальне місце для відпочинку в Одесі, оскільки курорт пропонує різноманітні варіанти. Тут є пляжі з платним обслуговуванням, які забезпечують різні зручності, такі як басейни, шезлонги, бари та зони відпочинку, що задовольняють потреби відпочиваючих. Крім того, на доступних пляжах також доступна оренда шезлонгів та розваги на водних атракціонах, щоб створити більше можливостей для розваг і релаксації для відвідувачів. Відомо, що усі розваги Одеси зосереджені саме на пляжах. Тому далі пропонується дослідити найкращі пляжі, які є своєрідними візитівками курорту.

1. Аркадія - це один з найвідоміших та найпопулярніших пляжів у місті, який залучає як місцевих мешканців, так і туристів. Цей пляж привертає увагу особливо тих, хто цінує вечірки і яскраве нічне життя. На території "Аркадії"

можна знайти не лише добре обладнані пляжі зі шезлонгами та кабінками для перевдягання, але й широкий вибір ресторанів і нічних клубів, які готові забезпечити незабутню атмосферу та розважальні заходи. Популярність Аркадії пояснюється її розмаїтістю і розширеними можливостями для відпочинку та розваг. Тут ви знайдете ресторани різних кухонь, які задовільняють навіть найвибагливіші гастрономічні смаки. Вони пропонують широкий вибір страв, від класичних до екзотичних, та створюють особливу атмосферу для приємного вечірнього дозвілля чи вечірніх посиденьок з друзями. Крім того, на території Аркадії розташовані нічні клуби з різноманітними музичними напрямками, де можна весело провести час, танцюючи під гарячі ритми і насолоджуючись неперевершеним нічним життям. Таким чином, Аркадія є ідеальним місцем для тих, хто хоче насолодитися пляжним відпочинком, смачно поїсти та відчутти пульсуючу енергію нічного міста. Цей район пропонує широкий спектр розваг, що задовільняють будь-які смаки і створять незабутні враження для всіх, хто відвідає це чарівне місце [29].

2. Золотий берег. Золотий берег - це незабутнє місце для відпочинку, розташоване на 16-й станції Великого Фонтану. Цей пляж привертає увагу своєю віддаленістю від міської метушні та великою територією, яка дозволяє відвідувачам насолоджуватися простором та приватністю. На Золотому березі можна знайти різні пляжні зони, що задовільняють різні потреби відпочивальників. Деякі ділянки обладнані з шезлонгами, зонами відпочинку та кафе, де ви можете розслабитися та насолодитися сонячними променями. Тут ви зможете замовити свіжі напої та легкі страви, щоб задовольнити свої гастрономічні бажання.

Крім того, на Золотому березі також існують відокремлені ділянки, де кількість відпочивальників обмежена, що створює більш спокійну та приватну атмосферу. Ці ділянки приваблюють тих, хто шукає тишу і відпочинок у віддаленій атмосфері від масового туристичного потоку.

Таким чином, Золотий берег є ідеальним варіантом для тих, хто бажає

насолодитися прекрасним пляжним відпочинком у затишній та комфортній атмосфері. Незалежно від вибору - шезлонги та кафе або відокремлені ділянки, можна насолодитися чистим морем, теплим піском та затишком, який пропонує вам Золотий берег.

3. Ланжерон. Ланжерон - це пляж, розташований в самому серці Одеси, і він має свої особливості, які роблять його привабливим для відпочивальників. Одна з переваг Ланжерона - це його зручне місце розташування, що дає можливість легко дістатися до нього з будь-якої частини міста. Також на пляжі є наявність автостоянки, що забезпечує комфорт і зручність для тих, хто прибуває на власному автомобілі. Однак, Ланжерон не тільки пляж, але й ціла розважальна зона. Прогулюючись по набережній, є змога насолодитися красою та атмосферою цього мальовничого місця. Також поруч з пляжем розташований відомий дельфінарій "Немо", де проводять захоплюючі шоу з участю дельфінів та інших морських ссавців. Одним з переваг Ланжерона є його прямий доступ до парку імені Шевченка, що розташований поруч. Прогулянка по цьому чудовому парку пропонує неперевершений вигляд на порт та морський берег, дозволяючи насолодитися захоплюючими панорамними краєвидами міста. Це ідеальне місце для прогулянок і відпочинку в природному середовищі після пляжного відпочинку. Отже, Ланжерон пропонує не тільки зручне розташування і наявність автостоянки, але й різноманіття розваг та прекрасні краєвиди на море та порт. Це місце, де можна насолодитися морським повітрям, зануритися в атмосферу набережної і відчути справжній дух Одеси.

4. Лузанівка. Лузанівка - це один з найбільших та найпопулярніших пляжів Одеси, який приваблює численних відпочивальників своєю природною красою та особливим атмосферним спокоєм. Цей пляж відрізняється від центральних пляжів міста, оскільки тут немає приватних володінь і огорожень у вигляді пірсів, що дозволяє відвідувачам насолоджуватися простором і відкритістю морського узбережжя. Однією з особливостей Лузанівки є чистота води. Тут вода є набагато чистішою, ніж на центральних

пляжах, завдяки відсутності промислових підприємств і штучних конструкцій, що мають вплив на якість води. Такий природний стан пляжу створює ідеальні умови для купання та відпочинку на березі моря. Крім чудових пляжних умов, Лузанівка має також багато ресторанів і клубів, розташованих поруч. Тут можливо насолодитися смачною кухнею та вишуканими напоями, а також відчути драйв та енергію міського нічного життя. Лузанівка стає прекрасним місцем, де можна провести цілий день, насолоджуючись пляжним відпочинком, смаколиками та розвагами, що доступні в безпосередньої близькості. Отже, Лузанівка - це привабливе місце для тих, хто шукає спокійного та комфортного відпочинку на природі, далеко від міської метушні. З чистою водою, великим простором і затишною атмосферою, вона стає ідеальним варіантом для незабутнього відпочинку на березі Чорного моря [10].

5. Отрада. Пляж "Отрада" є одним з найпопулярніших та найвідоміших пляжів Одеси, розташований відразу за пляжем "Ланжерон". Він привертає увагу відпочивальників своєю унікальною канатною дорогою, яка сполучає пляж з Французьким бульваром. Ця канатна дорога стала своєрідною візитною карткою пляжу "Отрада", дозволяючи гостям насолодитися панорамним видом на місто та затоку. Крім захоплюючого видовища, "Отрада" також пропонує відпочивальникам комфорт та затишок. На пляжі є велика кількість лежаків, що дозволяє гостям розслабитися і насолодитися сонячними променями. Багато розважальних закладів, таких як кафе, ресторани та бари, розташовані поруч, де відпочивальники можуть насолодитися смачними стравами та освіжаючими напоями. Отже, пляж "Отрада" приваблює відпочивальників не тільки своєю унікальною канатною дорогою та видом на місто, але й комфортними умовами відпочинку та багатим вибором розважальних закладів. Відвідуючи цей пляж, важливо отримати незабутні враження та насолодитись відпочинком на березі Чорного моря. (Додаток Б).

А на завершення свого відпочинку в Одесі найкраще відвідати серце та душу цього міста – ринок Привоз. Ринок "Привоз" є одним з найцікавіших і

живих місць в Одесі, який варто відвідати під час своєї подорожі. Цей ринок славиться своєю неперевершеною атмосферою і величезним асортиментом свіжих морепродуктів. Зокрема, в сезон ви зможете насолодитися неповторним смаком свіжих креветок, мідій, рапанів та інших морських делікатесів, які пропонуються великими кількостями. Однак, "Привоз" не обмежується лише морепродуктами. Тут ви знайдете різноманіття фруктів, овочів, м'яса, сирів, солоних закусок та багато інших продуктів. Цей ринок є ідеальним місцем для тих, хто цінує якість та свіжість продуктів, а також любить поторгуватися та відчутти драйв торговельного процесу.

Окрім широкого асортименту продуктів, ринок "Привоз" також славиться своєю соціальною атмосферою. Тут можливо зустріти місцевих жителів, які з радістю поділяться цікавими історіями та порадами щодо міста. Розмови на різні теми, від кулінарії до культурних подій, стануть чудовою можливістю пізнати місцеву культуру та знайти нових друзів. Якщо гість є прихильником живого спілкування та хоче насолодитися свіжими продуктами безпосередньо з ринку, можна зняти квартиру в Одесі біля "Привозу". Це дозволить насолодитися автентичним досвідом та зручностями, які надає цей колоритний ринок [29].

Останній курорт для дослідження – Бердянськ. Жоден курорт Запорізької області не обійдеться цього без курорту державного значення на Азовському морі, який щорічно приймає до 500 тисяч туристів. Азовське море - наймілкіше і водночас найтепліше море, вода в ньому швидко прогрівається. Це робить його ідеальним для сімейного відпочинку. Повітря Азовського моря, як і морська вода, насичене корисними мікроелементами. Іншими словами, мова йде про бізнес і відпочинок одночасно.

Оскільки, Бердянськ – промислове місто, це може когось відштовхнути. Тому для відпочинку доцільно розглянути прибережні зони та широкі пляжі Бердянської коси. Велике місто має розвинену інфраструктуру, якої не зустрінеш ні на одному курорті. Санаторії, пансіонати, спортивні табори, бази відпочинку, дельфінарії, аквапарки та нічні клуби - все, що потрібно для того,

щоб зайнятися і весело провести час.

Бердянськ - не просто морський курорт, а справжній оазис здоров'я та відпочинку. Тут можливо не тільки насолодитися пляжним відпочинком і отримати користь для свого здоров'я, але й відкрити для себе багато цікавих місць та пам'яток.

У Бердянську можна відвідати лікувальні грязі та джерела, які вважаються одними з найкращих в Україні. Санаторії та пансіонати пропонують широкий спектр лікувальних процедур і програм для оздоровлення організму. А якщо туристи у пошуку комфортного проживання, то в Бердянську є різноманітні варіанти - від дорогих готелів з розкішними номерами до доступних квартир, які можна орендувати на добу.

Поза оздоровленням, місто пропонує багато інших цікавих розваг. Можна відвідати місцеві музеї і архітектурні пам'ятки, щоб дізнатися більше про історію Бердянська і його культурне спадщина. Наприклад, музей місцевої історії розповість про минуле міста, а розкішні будівлі та архітектурні споруди перенесуть у давні часи [10, 29].

Крім того, у Бердянську є можливість насолодитися активними видами відпочинку. Зайвим не будуть і прогулянки вздовж довгих пляжів, де відчувається морська свіжість та насолода від краєвидів. Для любителів активних розваг доступні водні види спорту, такі як вейкбординг, каякінг або водний скелелазіння.

Таким чином, Бердянськ пропонує різноманіття розваг і відпочинку для кожного смаку і бюджету. Відпочинок тут поєднується з пізнавальними моментами, дозволяючи вам відкрити для себе усю красу і історію цього чудового міста

1. Бердянський морський порт і набережна. Бердянський морський порт - це одна з ключових історичних споруд міста, яка має значний вплив на його розвиток і економіку. Він був відкритий в 1830 році і став важливим транспортним вузлом на Азовському морі.

Протягом багатьох років Бердянський порт відіграв ключову роль у

торгівлі та перевезенні товарів. Велика значимість порту полягала у транспортуванні зернових культур та інших сільськогосподарських продуктів з Бердянського району та інших регіонів України. Це сприяло розвитку міста і збагаченню його економіки. Сучасний Бердянський морський порт є важливим транспортним вузлом для міжнародного судноплавства. Він обслуговує різні типи суден, включаючи вантажні, пасажирські та риболовецькі судна. Порт має сучасну інфраструктуру, включаючи причали, складські приміщення, контейнерні термінали та спеціальні установки для перевантаження вантажів [10, 13].

Розташована поруч з портом набережна Бердянська - це популярне місце відпочинку для місцевих жителів та туристів. Це довга прогулянкова зона, де можна насолоджуватися прекрасним видом на море, відпочивати на лавках або займатися активними видами спорту, такими як велосипедний або роликовий спорт. Набережна також відома своїми кафе, ресторанами та магазинами, де ви можете скуштувати місцеві страви та придбати сувеніри. Завдяки поєднанню історичного значення та сучасного функціонування, Бердянський морський порт і набережна стали визначними місцями міста. Вони привертають як туристів, так і місцевих жителів, надаючи можливість насолодитися красою моря, відчути атмосферу історії та насиченість життям портового міста.

2. Приватний зоопарк «Сафарі».

Зоопарк «Сафарі» ще одна захоплива локація обов'язково, що славиться своєю різноманітною колекцією тварин, які заслуговують на увагу. У приватному зоопарку «Сафарі» можна зустріти могутніх тигрів і берберійських левів, які вражають своєю величиною та красою. Величезні жирафи височать над вами, а полярні вовки підкажуть про свою присутність віддаленим гавканням. Швидкі гепарди показують свою грацію і швидкість, зачаровуючи всіх своїм спритом і елегантністю.

У зоопарку близько 80 видів тварин, і багато з них входять до Червоної Книги, оскільки це місце зосереджується на збереженні рідкісних і

загороджених видів. Є можливість побачити тварин, які раніше могли бути доступні лише на фотографіях чи у книжках. Проведення часу у зоопарку «Сафарі» буде цікавим та освітнім для всієї сім'ї. Познайомитися з життям тварин, дізнатися про їхні особливості та звички, або підтримати усілякі заходи, спрямовані на збереження природи та охорону тваринного світу. Зоопарк «Сафарі» в Бердянську створює незабутні враження і надає можливість ближче познайомитися з різноманітним світом тварин. Це місце, для чудового проведення часу з родиною, де можливо насолодитися природою усіма своїми почуттями [3, 4].

3. Аквапарк "Мис Доброї Надії". Аквапарк "Мис Доброї Надії" - це неабияке місце для веселого відпочинку та розваг у Бердянську. Цей величезний розважальний комплекс пропонує безліч можливостей для задоволення як дорослих, так і дітей. Завдяки своїй розкішній території, аквапарк став популярним місцем серед відпочиваючих. Для любителів екстремальних вражень є понад 30 гірок, які забезпечать адреналіновий поштовх і незабутні емоції. Якщо гість бажає розслабитися, то йому стануть до вподоби джакузі та зони спокою. Крім того, в аквапарку є розважальні зони, де можна спробувати свої сили в аерохокеї або на ігрових автоматах. Знайдеться місце для відпочинку й улюбленців нічного життя, оскільки тут є нічний клуб, де можна затанцювати та насолодитися веселощами до пізньої ночі. Особливу увагу приділяють дитячій аудиторії, оскільки для них в аквапарку є професійні аніматори, які організують різноманітні ігри та розваги. Це місце, де діти зможуть насолодитися своїм часом, підтримуючи активний та цікавий спосіб життя. Вода в басейнах завжди чиста та комфортна для купання. А головне - ціни в ресторанах і клубі аквапарку є цілком доступними, що дозволить насолодитися смачною їжею та приємними напоями, не перевантажуючи гаманець. Варто відзначити, що аквапарк "Мис Доброї Надії" працює тільки в теплий сезон, коли погода сприятлива для відпочинку на водних атракціонах. Загалом, аквапарк "Мис Доброї Надії" - це прекрасне місце для сімейного відпочинку, де можна насолодитися водними

розвагами, смачно поїсти і весело провести час з рідними та друзями. Тут кожен знайде щось для себе і залишиться задоволеним від цього захоплюючого досвіду. (Додаток Б)

Бердянськ має багато цікавих музеїв, які привернуть увагу любителів старовинних будівель, архітектурних пам'яток та культурно-історичних експозицій. Якщо ви зацікавлені у такому типі відпочинку, уваги варті наступні музеї:

Державний педагогічний університет: Він розташований у старовинній та надзвичайно красивій будівлі, де ви зможете ознайомитися з музеєм історії Бердянського державного педагогічного університету. Цей музей пропонує цікаві експозиції, пов'язані з історією університету та освітніми традиціями міста.

Краєзнавчий музей: Цей музей складається з головного комплексу та трьох окремих філій, які розташовані на території Бердянська. Серед них є Меморіальний будинок-музей Петра Шмідта, де можна ознайомитися з життям і творчістю видатного композитора. Також в складі музею є Музей історії Бердянська, який представляє багатогранну історію міста та регіону, і музей "Подвиг", присвячений участі українців у Другій світовій війні.

Художній музей імені Ісаака Бродського: Цей музей присвячений творчості видатного художника Ісаака Бродського. Ви зможете оглянути колекцію його картин, які відображають різноманітні теми і жанри. Це місце, де ви зможете насолодитися мистецтвом та поглибити свої знання про життя та творчість цього визначного художника.

Відвідавши ці музеї, буде унікальна можливість насолодитися історією, культурою та мистецтвом міста. Це незабутній досвід, який дозволить вам поглибити свої знання та відчути особливу атмосферу міста [3, 24].

Висновки до 2 розділу

Отже, зарубіжний досвід вказує на широкий спектр екскурсійно-розважальних об'єктів, які можуть збільшити популярність туристичних

курортів. Це включає тематичні парки, аквапарки, зоопарки, музеї, атракціони, ботанічні сади, виноробні та багато інших. Застосування інноваційних технологій, які забезпечують високу якість розваг та унікальність досвіду, також грає важливу роль у привабливості цих об'єктів.

Серед популярних туристичних курортів України, таких як Буковель в Карпатах, курорт Одеса на Чорному морі та Бердянськ на Азовському морі, можна відзначити наявність різноманітних екскурсійно-розважальних об'єктів. Це включає гірськолижні траси та підйомники, парк розваг і аквапарк у Буковелі, пляжу міста Одеса, а також розважальні комплекси та водні атракціони у Бердянську. Однак, важливо продовжувати розвивати ці об'єкти та створювати нові, щоб збільшити привабливість туристичних курортів та залучити більше відвідувачів.

РОЗДІЛ 3. МОДЕЛЮВАННЯ ЕКСКУРСІЙНО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ НА ТУРИСТИЧНИХ КУРОРТАХ УКРАЇНИ

3.1. Тенденції та проблематика виникнення інноваційних екскурсійно-розважальних об'єктів на курортах України. Їх вплив на популярність курорту

Навіть під час повномасштабного вторгнення туризм в Україні не зупиняє свою діяльність, а навпаки намагається розширити свій вплив на тих територіях, де відносно безпечно розвиватися. Міста пропонують екскурсії, дітей розважають заняттями та походами, а дехто навіть ходить на пляж. Звичайно, ці відомі форми туризму могли б існувати лише за умови відсутності активних бойових дій.

Рекреаційні заходи, такі як відвідування музеїв, гастрономічні тури, велосипедні прогулянки, піші прогулянки та плавання, є доступними, особливо на заході України. Однак, деякі території є закритими для відвідування, особливо в західному регіоні. До них належать стратегічні об'єкти, прикордонні території, деякі гірські дороги та лісові стежки [21]. Наразі в Україні немає справді безпечних зон відпочинку. За безпеку в кожній області відповідають органи місцевого призначення та військова адміністрація кожного міста та ОТГ, Національна служба з надзвичайних ситуацій, поліція та армія. Рекомендується зв'язуватись з ними, з метою уточнення безпеки регіону для туристичної діяльності, а також з метою визначення локацій які дозволені або заборонені для відвідування.

Рафтинг, піші прогулянки, трекінг і походи стежками поблизу об'єктів критичної інфраструктури, а також стратегічно важливих об'єктів які знаходяться в межах військового призначення заборонені на всій території України. В межах білоруського та російського кордону перебування цивільних та відвідання там туристичних локацій суворо заборонене. В умовах воєнного стану заборонені і широкомасштабні подієві заходи такі як концерти та фестивалі [21].

Обмежено відвідування певних гірських маршрутів, водних об'єктів та лісів у різних регіонах. У столиці та в межах її області заборонено відвідувати ліси та зелені зони за межами населених пунктів. Купання в Києві не заборонено, але міські пляжі наразі закриті, оскільки КМДА не рекомендує купатися в столичних водоймах. Втім, за київськими пляжами ведеться спостереження, тому такі пляжі як Центральний та Венеція вважаються відносно безпечними для купання. У той же час незаселених районах Київської області пляжний сезон заборонений через замінування акваторії [21].

На півдні країни, особливо в районах Одесі та Миколаєві, купання в морі суворо заборонене через активне замінування Чорного моря.

Відпочинок на сході України, особливо в прифронтових зонах, юридично не заборонений про абсолютно небезпечний через активні бойові дії.

Загалом не варто подорожувати окупованими та деокупованими територіями, зокрема східними населеними пунктами та у деокупованому Херсоні.

Якщо військово-цивільний уряд, рятувальні служби або інші органи влади мають дозвіл на відвідування певних районів, вони можуть їх здійснити.

Заборони та обмеження можуть відрізнятися в різних регіонах. Наприклад, у Полтавській області дозволено купання, але заборонено катання на водних велосипедах, якщо це не є частиною спортивних змагань.

Західні регіони України можна вважати відносно безпечним регіоном.

Однак навіть у відносно безпечних районах існують певні обмеження.

Ліси на заході мають деякі з наступних обмежень:

- У Волинській області, яка межує з Білоруссю, громадянам України суворо заборонене відвідування лісів.

- У Хмельницькій та Львівській областях дозволяється відвідання лісів, але заборонене розпалювання вогнище або в'їзд в ліс на автомобілі. Однак є винятки, якщо через ліс пролягає маршрут або якщо це поїздка на велосипеді.

- На Закарпатті піші прогулянки в лісі можливі, але деякі маршрути заборонені. Особливо це стосується природоохоронних та науково-дослідних ділянок Трибушанського та Мармароського, а також деяких ділянок Ужанського національного природного парку.

- У Тернопільській та Івано-Франківській області повністю дозволено відвідування гірських і лісових зон.

- У лісах і гірських селах Поляницької сільської ради, де розташований курорт Буковель, заборонене катання на квадроциклах, джипах і мотоциклах [21].

Потреба в пригодах, пошук нових відчуттів і бажання відкривати нові світи дали поштовх до розвитку пригодницького, екстремального та екзотичного туризму. Саме тому останнім часом високої популярності набуває військовий туризм.

Але завжди класичним та незамінним варіантом залишається курортний туризм що, пов'язаний з відвідуванням курортів або курортних зон з метою рекреації, відпочинку, відновлення здоров'я, відчуття екзотики та отримання позитивних емоцій. Курортні зони можуть розташовуватися на морських узбережжях, в гірських районах, біля термальних джерел, на озерах або річках.

У курортних зонах зазвичай розвинуті готельні комплекси, ресторани, кафе, бари, магазини та заклади для дозвілля, що дозволяють туристам насолоджуватися максимальним комфортом і відпочинком. Також часто пропонуються різноманітні види розваг та активного відпочинку, такі як водні види спорту, гірські прогулянки, екскурсії, культурні події та фестивалі [28].

Курортний туризм залишається досить популярним видом туризму, особливо серед тих, хто в активному пошуку способів відновлення свого фізичного та ментального здоров'я. Крім того, курортний туризм може бути цікавим варіантом для дитячого відпочинку, оскільки багато курортів пропонують спеціальні програми та розваги для дітей.

Розваги на курорті можуть бути різноманітними і залежати від місця, де знаходиться курорт. Ось деякі з найпоширеніших розваг, які можна знайти на

курортах:

- Водні види спорту: на більшості курортів можна займатися водними видами спорту, такими як снорклінг, дайвінг, скуба-дайвінг, каякінг, вейкбординг, катання на скутерах, каное, подорожі на яхтах, серфінг тощо.

- Розваги на пляжі: на більшості курортів є прекрасні пляжі, де можна насолоджуватися сонцем, морем і отримувати загар, купатися в морі, будувати пісочні замки, а також грати в пляжний волейбол, пляжний футбол, робити пікніки на пляжі. Зазвичай на пляжах є водні гірки, катамарани, «банани», катери тощо.

- Гірські прогулянки: на гірськолижних курортах можна проводити екскурсії до гірських вершин, піші походи, насолоджуватися лижними схилами та іншими зимовими розвагами, такими як катання на лижах, сноуборді, ковзанах, санях, велосипедах, займатися кінним спортом та інші активності.

- Екскурсії та культурні події: курорти часто пропонують різні екскурсії, такі як оглядові екскурсії по місту, екскурсії в національні парки, зоопарки, огляди пам'яток культурного значення, музеї та інші цікаві місця.

- Культурні події та фестивалі: багато курортів організовують різні культурні заходи та фестивалі, такі як музичні фестивалі, мистецькі виставки, театральні вистави та інші.

- Заклади для дозвілля та розваг: кінотеатри, казино, нічні клуби, боулінг, кімнати жахів тощо.

- Спа-процедури: багато курортів мають свої спа-центри, де можна відвідати процедури масажу, сауни, гідромасажні ванни та інші процедури, які допоможуть відновити здоров'я, як фізичне так і психологічне [23].

Це лише декілька прикладів розваг, які можна знайти на курорті. Кожен курорт має свої власні особливості та розваги, які можуть бути цікавими для туристів.

Провідною причиною створення інноваційних туристично-розважальних об'єктів на українських курортах є зростаючий попит на такі

послуги з боку туристів. Україна багата на культурні, історичні та природні ресурси, які можна використовувати з метою розробки унікальних туристичних продуктів.

Відвідувачі, які приїжджають на курорт, не задовольняються лише лежанням на пляжі чи катанням на лижах у горах. Мандрівники, які приїжджають на будь-який туристичний курорт, прагнуть збагатити себе якомога більшою кількістю вражень і дізнатися набагато більше про ті локації, що недоступні в місці їхнього проживання. Мета інноваційних рекреаційних об'єктів туристичної індустрії на українських курортах - максимально задовольнити вимоги відвідувачів.

Однак існує низка проблем, які необхідно вирішити при створенні інноваційних рекреаційних об'єктів туристичної індустрії на українських курортах. Деякі з них представлені нижче:

1. Фінансування – це одна з основних проблем, що проявляється у недостатньому фінансуванні для створення та розвитку інноваційних об'єктів.
2. Низький рівень сервісу. В Україні є проблеми з якістю обслуговування на курортах, що може впливати на популярність інноваційних об'єктів.
3. Відсутність кваліфікованих кадрів. Необхідно мати кваліфікований персонал, який зможе забезпечити високий рівень обслуговування на інноваційних об'єктах.
4. Недостатнє сприйняття інноваційних технологій. Україна залишається на відставанні від розвинених країн у використанні інноваційних технологій, що може затримати розвиток інноваційних об'єктів.
5. Конкуренція. Україна змагається з іншими країнами за туристичний ринок, тому необхідно забезпечити високу якість та інноваційність продукту [23].

Ще однією з причин створення інноваційних туристично-рекреаційних об'єктів на українських курортах є зростаючий попит туристів на нові види розваг та активного відпочинку. Такі об'єкти сприяють залученню туристів до регіону та збільшенню доходів місцевого населення [22, 31].

Наразі більшість чотири- та п'ятизіркових готелів в Україні пропонують послуги анімації. Однак вагомий недолік полягає в тому, що більшість з них є стандартними та нецікавими для туристів, і, як наслідок, інтерес до проживання в таких готелях знижується. Тому для подальшого розвитку анімації в українських готелях необхідно орієнтуватися на досвід інших країн, де готельна анімація добре розвинена і, перш за все, цікава для туристів.

Наприклад, прийнято вважати, що анімація найчастіше проводиться в готелях класу люкс (чотири- і п'ятизіркових). Гостьові будинки або міні-готелі не мають необхідної кількості фінансових ресурсів. Однак тут можна розробити недорогі та цікаві розважальні програми з елементами анімації і зробити їх основною послугою для мандрівників. Прикладом такого типу розміщення є готель "Карпатські полонини" поблизу села Олів у Львівській області. Цей відокремлений курорт в горах і лісах ідеально підходить для гармонійного відпочинку далекого від шуму у містах. На цьому відпочинку можна навчитися верховій їзді або стати гончарем чи ковалем. На обід можна приготувати власну рибу з місцевого озера (в готелі) або законсервувати гриби з лісу. Іншими словами, це досить цікава анімаційна діяльність для тих, хто любить такий вид відпочинку на природі.

В українському туризмі система анімаційних послуг перебуває в процесі формування та адаптації до сучасної ситуації на ринку індустрії туризму. За останні роки вітчизняні туроператори почали активніше впроваджувати до своїх туристичних програм різноманітні анімаційні програми, такі як футуристичні ігри, ремісничі майстер-класи, виконання гімну України тощо, особливо в турах та туристичних дестинаціях Карпатського та Закарпатського регіонів України [20].

Що стосується Чорноморського регіону України, то, на жаль, на думку автора, місцеві курорти не в повній мірі (або взагалі) ефективно використовують цю зону відпочинку для своїх туристичних послуг. Прикладом готелю з хорошою анімаційною програмою є готель "Затока Аквапарк" (Затока), який має команду професійних аніматорів та необхідну

інфраструктуру (дитячий майданчик, аквапарк, кінотеатр та інші необхідні об'єкти). Готель "Одеса" (Коблево), готель "Анна Марія" (Кратне) та інші готелі також пропонують деякі анімаційні послуги (екскурсії, більярд, анімація для дітей тощо). Очевидно, що навіть такі "часткові" послуги мають значну конкурентну перевагу над готелями та туристичними дестинаціями, які взагалі не пропонують анімаційних послуг.

Крім того, наявність у нашій країні понад двох десятків замків та їхніх руїн відкриває можливість для створення замкового готельного бізнесу, який міг би розвиватися так само, як вищезгадані приклади Діснейлендів у США та Франції. Крім того, такий відпочинок наразі має колосальний масовий попит серед європейців, що готові платити за можливість досліджувати українські замки. Однак на даному етапі жоден з об'єктів не досяг статусу діючого курорту.

Однак проблемою, що перешкоджає появі таких об'єктів, є те, що значна частка вітчизняних курортів має недостатній рівень інфраструктури та послуг, що робить їх непривабливими для інвесторів. Брак кваліфікованих кадрів та відсутність чіткого правового регулювання в туристичній сфері також створюють перешкоди для реалізації нових інноваційних проектів на курортах.

Крім того, туристична криза в Україні, спричинена анексією Криму та повномасштабною війною росії проти України, суттєво вплинула на розвиток інноваційних туристичних та рекреаційних курортів і об'єктів в країні.

Ці питання потребують спільного вирішення урядом та бізнесом, що допоможе створити вільний простір для розвитку українського туризму, що дозволить з'явитися новим інноваційним курортним об'єктам та залучити якомога більше потенційних споживачів [21].

Останніми роками на українських курортах розвиваються інноваційні туристичні та рекреаційні об'єкти. Це пов'язано з тим, що відпочивальники все частіше шукають нових вражень та відкриттів замість того, щоб просто відпочивати на пляжі.

Нагальною проблемою у розвитку таких об'єктів є низька інвестиційна привабливість українських курортів. Більшість курортів потребують серйозних інвестицій в інфраструктуру, щоб зробити свої об'єкти більш привабливими для туристів. Крім того, нерозвиненість транспортної інфраструктури, особливо на заході України, ускладнює створення та нових маршрутів туристичних дестинацій та об'єктів [21].

Остання проте не менш актуальна проблема – це нестача кваліфікованих гідів, перекладачів та іншого персоналу, який може забезпечити якісний туристичний супровід. Важливо також мати достатні знання з маркетингу та реклами для ефективного просування нових маршрутів туристичних дестинацій.

Загалом, поява інноваційних об'єктів туризму та відпочинку на українських курортах потребує значних зусиль та інвестицій з боку держави та приватних інвесторів. Однак якісний продукт привабить нових туристів на курорти та збільшить доходи української туристичної галузі.

3.2. Авторський проєкт "Інноваційні екскурсійно-розважальні об'єкти на туристичному курорті Східниця (Львівська область)

Селище Східниця - маленький, але дуже перспективний курорт, який швидко розвивається. Туристи, які відвідують Східницю, порадуються змінам, що сталися за останні кілька років: з'явилися сучасні лікувальні джерела, прогулянкові доріжки, місця для відпочинку і навіть амфітеатр, збудований за підтримки Європейського союзу.

У курорті є 38 джерел і 18 свердловин з мінеральними водами, а також надається професійна консультація та супровід для всіх гостей. Зараз особливо актуальні питання сертифікації джерел та створення рекреаційних зон навколо селища.

В Східниці зареєстровано 75 об'єктів, які можуть прийняти туристів, включаючи три санаторії, один п'ятизірковий готель з аквапарком та чотири чотиризіркових готелі. Курорт, який налічує близько 2,5 тисяч мешканців,

може прийняти до 5 тисяч відпочивальників [10].

В Східниці ви зможете насолодитися різноманітними та пізнавальними екскурсіями, які пропонуються для туристів. Тут знаходиться безліч захоплюючих місць, які варто відвідати. Влітку ви можете насолодитися купанням у водоймах та милуватися вражаючими Карпатськими водоспадами. Однією з найвизначніших пам'яток є середньовічна фортеця Тустань, яка приваблює численних туристів з усього світу. Кожного року у серпні тут проводиться яскравий фестиваль під назвою "ТуСтань".(Додаток Б).

Також для шанувальників історії є кімната-музей народного побуту, де ви зможете оглянути залишки доменної печі під назвою "Залізна гута". Ця піч була використовувана для плавлення заліза з руди за допомогою вугілля.

У Східниці та її околицях протягом одного дня ви також зможете відвідати інші цікаві місця, такі як ландшафтний парк Стужиця, Ландшафтний Парк "Святого Пантелеймона Цілителя", церква святого Миколи в селі Новий Кропивник, церква святих апостолів Петра і Павла, відпочинковий комплекс Амфітеатр, канатні дороги поблизу, вітряки, Самбір, аквапарк та інші. (Додаток Б).

Пропонується авторський проєкт по створенню інноваційно екскурсійно-розважальних об'єктів у Львівській області "Інноваційні екскурсійно-розважальні об'єкти на туристичному курорті Східниця (Львівська область)".

Мета проєкту:

- рекреаційна – надати можливість туристу поліпшити здоров'я, відпочити, пройшовши курс бальнеолікування та за потреби інші медичні процедури;
- розважальна – зробити все, щоб турист на курорті не нудгував;
- пізнавальна – показати переваги екскурсійно-розважальних об'єктів саме на цьому курорті;
- виховна – розвинути в туриста тягу до культурних форм розважального туризму;

- інноваційна – враховуючи досвід анімаційних послуг на світових курортах, запропонувати анімаційні програми для дорослих і дітей.

Маршрут туру, загальна характеристика

Назва туру – «Стежками Карпат».

Край, що оповитий красою могутніх гір, шумом гірських річок та культурою українською народу.

Вид туризму- пізнавальний з елементами екскурсії

Форма організації – груповий

Тривалість – 5 днів/ 4 ночі

Сезонність – круглий рік

Цільова група – груповий тур до 20 осіб

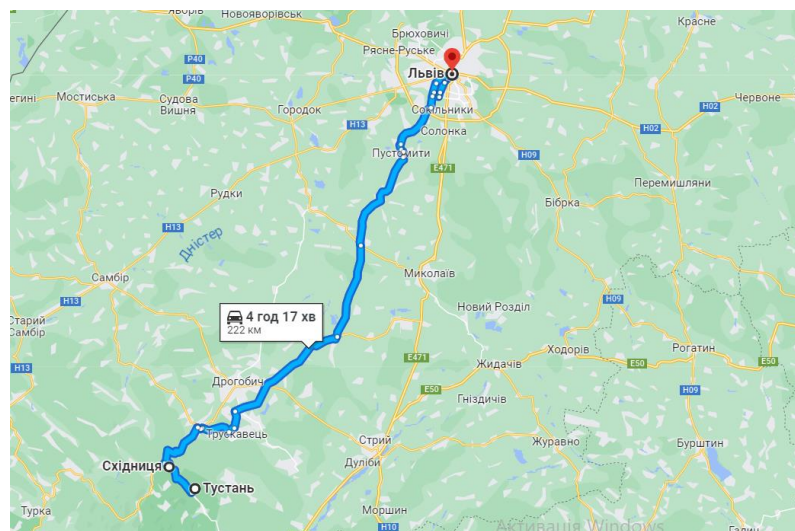
Клас обслуговування – перший, другий

Маршрут – Львів-Східниця-Тустань-Львів

Протяжність – 222 км

Транспорт – комфортабельний автобус єврокласу

Схема маршруту – лінійний

Рис. 3.1. Схема маршруту

Джерело: Складено автором

Таблиця 3.1

Параметри маршруту

Відрізок шляху	Відстань, км	Спосіб пересування (вид транспорту)	Час перебування у дорозі (год.)
Львів - Східниця	103 км	Автобус євро-класу	2 год.8 хв.
Східниця - Тустань	8 км	Автобус євро-класу	13 хв.
Східниця - Львів	103 км	Автобус євро-класу	2 год.8 хв.

Джерело: Складено автором

Найважливіші об'єкти відвідування.

Окрім послуг від готелю «Три Сини та Донька» 5* пропонується відвідання однієї туристичної локації та відвідання гастротуру, опис якого можна знайти у послугах харчування.

Фортеця Тустань розташована поблизу села Урич і сьогодні представляє собою заповідник історико-культурного значення з руїнами стародавнього оборонного комплексу на скелях. Цей фортифікаційний комплекс також має вагомий роль у геології та історії.

Дослідники вважають, що фортеця на скелях була заснована у IX столітті племенами білих хорватів як оборонний та митний пункт, через який пролягав Соляний шлях для перевезення солі з Галичини до Центральної Європи. Згодом фортеця стала прикордонним і митним центром між Галицько-Волинським князівством та Угорщиною.

Перші згадки про Тустань у писемних джерелах припадають на 1333-1384 роки у літописах і 1340 рік у праці польського історика Яна Длугоша. У ті часи фортецю захопив польський король Казимир Великий, а згодом вона була відновлена. Тустань стала відомою разом з такими містами, як Львів, Сянок, Перемишль, Тереховля та Галич. Протягом своєї історії фортеця переходила з володіння польського короля до магнатів і шляхти. З середини XVI століття град-фортеця почала руйнуватися і втратила свої митницькі функції до кінця XVI століття. З XVIII століття руїни замку-фортеці стали цікавити туристів, етнографів та істориків [10].

В даний час Тустань є популярним туристичним об'єктом та місцем проведення щорічного фестивалю "Ту Стань!". Крім самої фортеці, варто

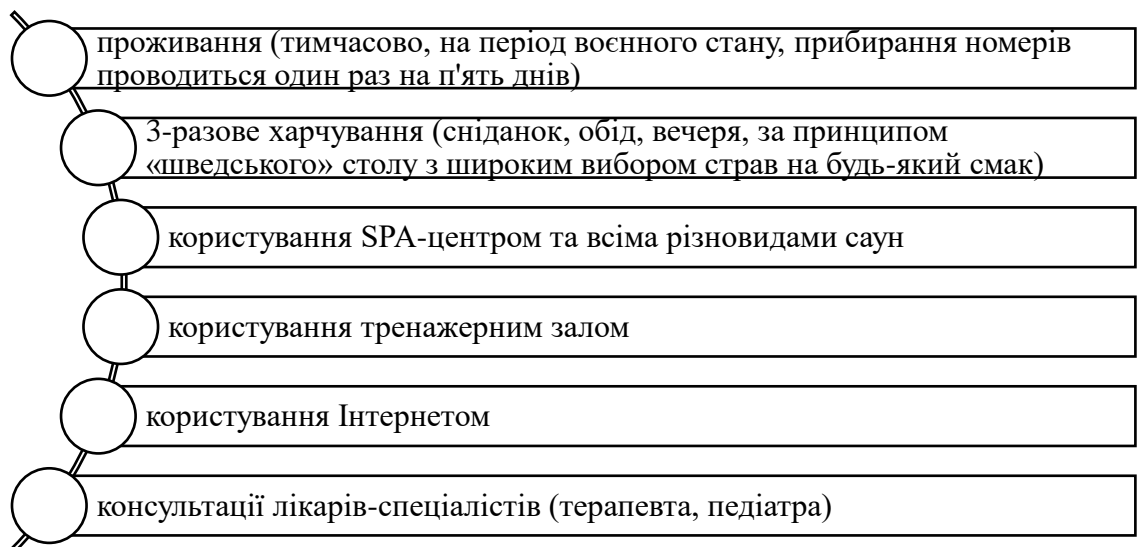

відвідати Музей Густані та культурний центр "Хата у Глибокім". Слід зазначити, що заповідник "Густань" входить до складу природного національного парку "Сколівські Бескиди

Характеристика засобу розміщення

Готель "Три сини та донька 5*" вдосконалив свого попередника, готель "Три сини та донька 4*", і тепер увійшов до мережі готелів, впевнено презентуючи гостям свою вишуканість та унікальність: у "Три сини та донька 5*" є все необхідне для відпочинку, лікування та розваг. У готелі "Три сини та донька 5*" є все необхідне для відпочинку, лікування та розваг. Готель пропонує 173 просторих номери, які створять затишну атмосферу. Комфортабельні номери, професійний та якісний догляд, відмінний сервіс та незліченна кількість послуг, які ви можете отримати тут, забезпечать вам повне задоволення від відпочинку в 5-зірковому готелі "Три сини та донька". А мальовнича природа Карпат разом з термальними джерелами ідеально сприятимуть вашому оздоровленню (Додаток Б).

До вартості номеру входить (рис. 3.2):

Рис. 3.2. Послуги, включені до вартості номеру

Джерело: Складено автором

Організація харчування туристів.

Як пише на сайті готельного комплексу: «Ми прагнемо забезпечити нашим гостям незабутні враження та комфортний відпочинок, і наша кухня є важливою складовою цього процесу. Відвідайте наші ресторани та дозвольте собі насолодитись широким вибором смакових страв у приємній атмосфері нашого готельного комплексу» (Додаток В).

На території готельного комплексу «Три Сини та Донька» 5* є свої ресторани, які пропонують для своїх гостей смачну та різноманітну кухню. Готель ставимо перед собою першочергове завдання, яке полягає у забезпеченні ідеального балансу смаку та якості, щоб кожен організм отримував повноцінний заряд енергії для відпочинку та гарного настрою.

Ресторани пропонують широку шведську лінію меню, що дозволяє кожному обрати їжу за своїми смаковими уподобаннями. Кухарі використовують свою майстерність та приготують страви з любов'ю, що робить їх особливо корисними для наших гостей. У готельного комплексу «Три Сини та Донька» 5* можна обрати найоптимальніше місце для харчування. Наприклад, ресторан «Лазурит» пропонує великий вибір смачних страв. Його атмосфера перенесе гостей під відкритим небом серед прекрасної карпатської природи завдяки настінному панно з моху та живим рослинам, створеним італійськими флористами, та високому скляному купольному даху.

Для гостей, які мають певні дієтичні обмеження, на території готелю є дієт-ресторан. Тут можна насолоджуватись повноцінною їжею, яка відповідає дієтичним потребам. Професійні кухарі спеціалізуються і на приготуванні дієтичних страв, і на враховуванні потреб та харчових особливостей споживача.

Крім ресторанів, також є лобі-бар та фіто-бар. На території готельного комплексу є затишні альтанки з мангалами, де можна добре провести час, організувати пікнік та насолодитись чудовою природою Східниці.

Окремо під час візиту до міста Львів, буде організованих екскурсійний гастротур, який пропонує унікальну можливість спробувати різноманітні страви, які відображають кулінарну спадщину Львова, Галичини, Карпат,

європейської кухні. Дегустація цих страв, що відомі своїми унікальними та специфічними властивостями.

Оглядова екскурсія ресторанами Львова охоплюватиме і знамениті рестораних ресторацій: Криївка, Галицька ресторація м'яса та справедливості, Гасова лямпа та Мазох.

Список найпопулярніших страв, які можна знайти в ресторанах Львова, включає:

Автентичні галицькі страви:

- Деруни з грибною мачанкою.
- Млинці з маком, сметаною і шоколадом.
- Печений індик, нафарширований чорносливом та яблуками.
- Свинячі ребра, запечені до смаження.
- Яблучний штрудель, начинений родзинками, і подається з морозивом.
- Штрудель з вишнями та соусом.

Традиційні карпатські страви:

- Банош з грибами, шкварками та бринзою.
- Борщ на копчених ребрах.
- Голубці по-верховинськи зі свининою, грибами та соусом.
- Запиканка з шпарагівкою та бринзою.
- Лазанки з грибами та бринзою.

Ексклюзивна кухня, включаючи страви від шеф-кухарів:

- Гратен з ягняти з баклажаном під сирною скоринкою.
- Індик з шпинатними палюшками.
- Качине філе з запеченим яблуком під журавлиним соусом.
- Ніжка гуся з карамелізованим яблуком та малиновим соусом.
- Виноградні равлики, асорті.
- Січеник з кролячим м'ясом, тушкованим у вершковому соусі з бринзою та баношем.

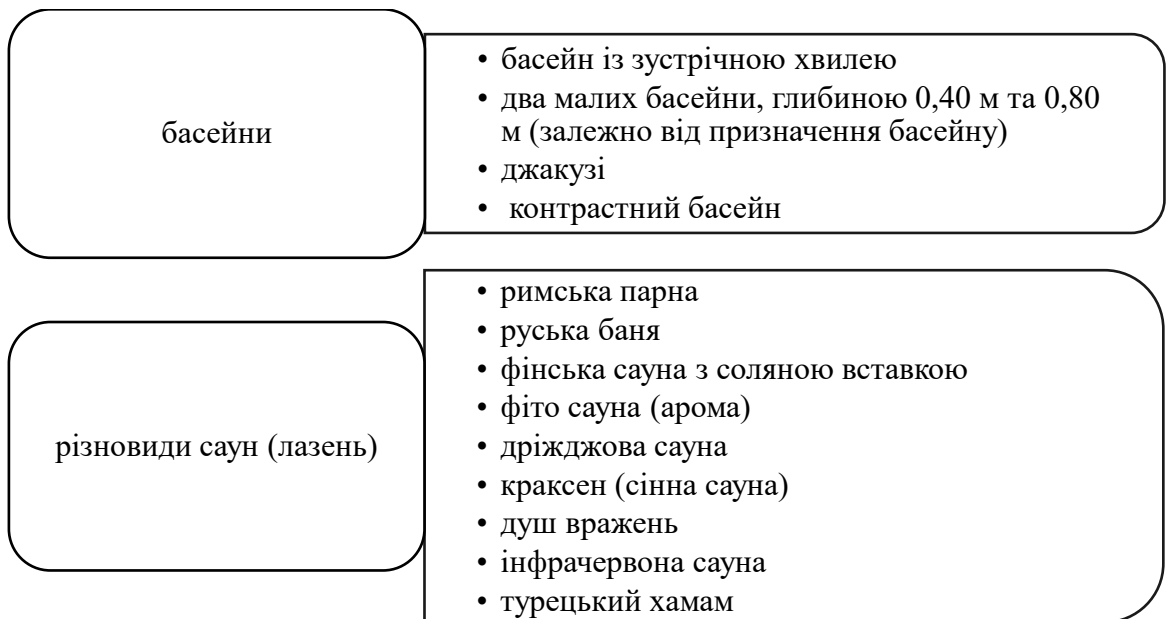
- Стейки з тривалим дозріванням, які можна вибрати сухими або вологими протягом 30 днів.
- Суп "Гуацетто"..
- Смаколики єврейської кухні:
- Вареники з рибою.
- Гефільте-фіш (фарширований щупак) по-львівськи.
- Рублена печінка.
- Фаршмак з зеленим маслом та мацою.
- Шийки по-єврейськи, фаршировані курячими сердечками і гречкою, з цимесом.
- Рибні страви:
- Лосось, копчений на вишневих дровах.
- Філе дорадо з чорним кунжутом та овочами.
- Страви середньовічної кухні:
- М'ясо на кілках або камені.
- Юшка з кролика.
- Пиріг з лісовими ягодами, горіхами та варенням з липи.
- Страви, які добре поєднуються з пивом:
- Свинячі вушка, копчені й хрусткі.
- Пивна тарілка (ковбаски, бастурма, суджук, картопля фрі, чіпси з лаваша).

Організація додаткових послуг

Медичний центр: Готельний комплекс "Три Сини та Донька" 5* пишається своїм медичним центром "ВЛАДО", який надає широкий спектр медичних послуг для гостей, включаючи діагностику та лікування різних захворювань. Медичний центр "ВЛАДО" має найсучасніше діагностичне обладнання, застосовує провідні світові методики лікування та працює з висококваліфікованими фахівцями. Це створює потужну медичну інфраструктуру, яка забезпечує пацієнтам впевненість у отриманні

консультацій різних спеціалістів та постановці правильного діагнозу. Головна спеціалізація центру - лікування захворювань шлунково-кишкового тракту та опорно-рухового апарату. Медичний центр "ВЛАДО" використовує особливий підхід до діагностики та лікування, що дає високі результати. Також гості готелю можуть скористатися термальною водою Східниці у бюветі готелю та насолодитися прогулянками по мальовничій природі Карпат, що сприяють більш ефективному процесу лікування [4].

До послуг гостей у SPA-центрі (рис. 3.3) (Додаток Д):

Рис. 3.3. Послуги в SPA-центрі

Джерело: Складено автором

Заняття спортом: У готелі "Три сини та донька" 5* гостям пропонується широкий спектр можливостей для цікавого та корисного проведення часу. Готель "Три сини та донька" 5* має різноманітні можливості для відпочинку і розваг. Зайняття спортом є відмінним способом покращити здоров'я, зміцнити та відновити організм. І коли спортивні заняття поєднуються з відпочинком на свіжому повітрі та насолодою мальовничою гірською природою, користь від них подвоюється. У готелі та його навколишніх територіях можна знайти все необхідне для щоденних занять спортом, а також доступні відкриті спортивні майданчики курорту. (Додаток Ж).

Гра в більярд є однією з найблагородніших інтелектуальних ігор, яка

дозволяє сконцентруватися і ретельно спланувати свої дії. Вона також може бути чудовим засобом розслаблення та зняття стресу. У готелі "Три сини та донька" 5* ви зможете насолоджуватися грою в більярд і провести час відмінно. Готель пропонує три професійні більярдні столи: дев'ятифутовий американський пул і традиційні російські більярдні столи розміром 10 та 12 футів. Для любителів карткових ігор також є професійні столи для покеру, де ви можете весело провести час. Це прекрасне місце для збору великих компаній і насолодження картярськими іграми. (Додаток К).

Фільмовий зал є ідеальним місцем для розслаблення та насолоди переглядом улюбленого кіношедевр, веселого сміху над новою комедією або відпочинку від негативних емоцій, будь то в одиночку чи в компанії. У кінотеатрі готелю ви зможете чудово провести час, дивлячись улюблені фільми - бойовики, комедії, мелодрами, мультфільми та інші. Щодня, від денних до вечірніх сеансів, ви матимете можливість насолодитись національними та міжнародними класичними фільмами для дорослих та дітей. Також доступні приватні покази. Кіно - це не тільки форма розваги, але й має позитивний вплив на здоров'я. За думкою офтальмологів, перегляд фільмів на великому екрані сприяє тренуванню очей. Психотерапевти також підкреслюють, що спільний перегляд фільму - це чудовий спосіб підняти настроїв і підтримати психологічне благополуччя. (Додаток Л).

Розважальний центр - це найкраще місце для сімейного відпочинку у готельному комплексі "Три сини та донька" 5*. Тут ви знайдете розваги як для дорослих, так і для малечі, оскільки відпочинок має бути цікавим і комфортним для всієї родини. Щоб зайняти маленьких гостей, ми створили ігровий центр, який за розмірами і розмаїттям не залишить байдужими навіть найвибагливіших малюків. Тоді як батьки відпочивають, оздоровлюються або працюють, діти можуть насолоджуватися повним розмаїттям відпочинку. Наш персонал дитячої кімнати дбайливо пильнує за дітьми, пропонуючи їм розвиваючі ігри, вистави, малювання та інші захоплюючі заняття. Ми з особливою турботою і увагою плануємо розваги дітей кожен день,

пропонуючи широкий вибір розвиваючих ігор. Ваша дитина обов'язково буде щаслива і розважена завдяки нашій великій різноманітності розвиваючих занять. Крім дитячої кімнати, діти також можуть насолодитися веселими мультфільмами у кінотеатрі готелю або розважитися на відкритих атракціонах поблизу (Додаток М).

Нічний клуб - ідеальне місце для вечірніх розваг в готельному комплексі. Це чудовий спосіб додати трохи енергії перед сном. Тут ви зможете насолодитися танцями під улюблену музику і смакувати унікальні авторські коктейлі. Ми пропонуємо вам насолоджуватися живою музикою, різноманітним вибором напоїв і смачними коктейлями, що приготовані нашими власними барменами. Атмосфера нічного клубу неповторна і гарантує чудовий час (Додаток Н).

Крім того, готель надає ще декілька приємних додаткових послуг (Рис.3.4).

Оренда автомобіля
•Готель надає послуги оренди автомобіля. Вартість прокату буде залежати від категорії обраного транспорту, терміну оренди і наявності додаткового обладнання.
Трансфер
•Готель організовує трансфер від аеропорту або залізничного вокзалу пропонуючи також послуги професійного воля.
Замовлення квітів
•«Три Сини та Донька» 5* допоможуть створити неповторну атмосферу свята, наповнивши його квітами на замовлення. Розкішний Є можливість обрати квіткові композиції на будь-який смак. Квіти принесуть до готелю або ж доправлять трансфером за вказаною туристом адресою.
Замовлення квитків на потяг
•Адміністратор готелю може організувати поїздку клієнта, взявши на себе весь клопіт з бронювання квитків на потяг. Важливо– заздалегідь звернутись до нас, повідомити дату поїздки та побажання щодо транспортного засобу.
Замовлення квитків на розважально-культурні заходи
•В адміністрації готелю можна дізнатись інформацію щодо культурних заходів, які відбуватимуться в регіоні найближчим часом. Бажаючи відвідати театр, кіно, концерт чи спортивний матч, достатньо повідомити про це на реченні.
Виклик електромобіля
•«Три Сини та Донька» 5* допоможуть швидко та зручно дістатись до лікувальних східницьких джерел № 3 та № 18. Для цього в готелі є послуга – замовлення електромобіля.
Дитяче ліжко за запитом
•У готелі наявні і послуги для дітей віком до 5 років, які мають можливість безкоштовно проживати в готелі (без надання додаткового місця). Однак, за бажанням можна надати дитячі ліжечка в номер.

Рис. 3.4. Додаткові послуги готелю

Джерело - Складено автором

Складання програми перебування на 5 днів/4 ночі:

1 день

7:30 – Виїзд зі Львова (Залізничний вокзал).

9:40 - Поселення в п'ятизірковий готель «Три сини та донька», розташований за адресою: вул. І. Котляревського 109, смт. Східниця, Львівська обл.

10:00 – сніданок

11:30 - відвідування медичного центру «ВЛАДО». Консультація з лікарями. Рекомендації з бальнеотерапії.

15:40 – обід у ресторані готелю

16:20 – концертна програма для гостей готелю

17:20 – 18:40 – Вільний час

19:00 – вечеря в ресторані готелю

20:00 - відвідування кінотеатру готелю.

2 день

10:00 – сніданок

11:00 – відвідання аквапарку. Для дітей – дитяча анімація.

14:00 – обід в ресторані готелю

15:00 – спортивна анімація або займання спортом на вибір (баскетбол, футбол, заняття в спортзалі, заняття аеробікою, шахи, шашки)

18:00 – басейн

19:00 – вечеря в ресторані готелю

20:00 – анімаційна програма в нічному клубі

3 день

10:00 – сніданок

11:00 – село Урич, екскурсія заповідника Тустань

13:00 – обід на території Тустані

14:30 – Повернення в готель

16:00 – спортивна анімаційна програма (боулінг)

17:00 – 18:40 – вільний час

19:00 – вечеря в ресторані готелю
20:00 – відвідування кінотеатру готелю.

4 день

10:00 – сніданок
11:00 – СПА-процедури
15:00 – обід в ресторані готелю
16:00 – спортивні ігри
17:00 – вільний час
19:00 – вечеря в ресторані готелю
20.00 – нічний клуб

5 день

10:00 – сніданок в готелі
11:00 – виселення з готелю
13:00 – приїзд у Львів, початок гастротуру – Криївка
14:30 – відвідання Львівської копальні кави
16:00 – відвідання Музею-ресторана «Сало»
16:40 – відвідання Віденської кав'ярні
17:40 – вільний час

Висновки до 3 розділу

Все сказане дає змогу зробити висновок, що тенденції виникнення інноваційних екскурсійно-розважальних об'єктів на курортах України полягають у поєднанні сучасних технологій, креативного підходу до дизайну та використанні унікальних тематик. Проблематика включає нестачу інвестицій, недостатню увагу до інновацій у туристичному секторі та потребу в розвитку кадрів з відповідними навичками. Однак, інноваційні екскурсійно-розважальні об'єкти можуть суттєво вплинути на популярність курорту, приваблюючи більше туристів, створюючи незабутні враження та позитивний імідж.

Авторський проєкт "Інноваційні екскурсійно-розважальні об'єкти на

туристичному курорті Східниця" є перспективним напрямом розвитку туризму в Львівській області. Цей проєкт включає створення нових екскурсійних маршрутів, використання інноваційних технологій, розробку тематичних парків та атракціонів, а також повернення уваги до природної та культурної спадщини регіону. Впровадження цього проєкту сприятиме підвищенню популярності туристичного курорту Східниця, залученню більшої кількості туристів та розвитку місцевої економіки.

ВИСНОВКИ

На підставі отриманих даних, створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів є важливим фактором для підвищення популярності туристичних курортів України. Це сприяє залученню більшого числа відвідувачів, розширенню туристичних послуг та забезпеченню незабутніх вражень для туристів.

Таким чином, створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів на туристичних курортах України має декілька важливих переваг. По-перше, це дозволяє привернути увагу нових категорій туристів і розширити аудиторію відпочиваючих. Відповідно росте популярність курорту, збільшується потік туристів та зростає дохід від туризму.

По-друге, створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів сприяє розвитку туристичної інфраструктури на курортах. Відкриття нових атракцій, парків, музеїв та інших цікавих об'єктів збагачує туристичний продукт курорту і створює додаткові можливості для розваг та відпочинку.

По-третє, нові екскурсійно-розважальні об'єкти сприяють створенню унікального образу курорту і підвищенню конкурентоспроможності. Якщо курорт пропонує цікаві та неповторні екскурсійні об'єкти, то він здатен привернути увагу туристів, навіть у конкурентному середовищі. Це стимулює розвиток інноваційних проєктів, сприяє залученню інвестицій та розширенню туристичної індустрії.

Курортний туризм є однією з найстаріших форм відпочинку в Україні: з XIX століття відомі кліматичні курорти Криму та Одесі, купальні на Передкарпатті та Закарпатті, грязьові курорти на Поділлі, Полтавщині, які особливо розвинулися у XX столітті. На основі бальнеотерапії створені курортні центри з природними ресурсами та інфраструктурою для реабілітації та лікування пацієнтів. Згідно з даними Держстату, основними курортними та санаторними зонами в Україні є узбережжя Автономної Республіки Крим, прибережна лінія Миколаївської, Одеської та Херсонської областей, узбережжя Азовського моря, гірські та передгірні райони Закарпатської, Івано-

Франківської та Львівської областей, а також курортні зони Вінницької, Донецької, Київської, Полтавської та Харківської областей. Ці туристично-рекреаційні напрямки використовують природні лікувальні мінерали, ресурси та клімат з метою профілактики та лікування різних захворювань організму.

Туристична анімація є важливою частиною загальної діяльності туристичного підприємства, виражає і втілює високий ступінь професіоналізму і є важливою складовою туристичного продукту. Тому анімація, як один з видів туристичної діяльності повинна бути чітко спланована, організована, систематично керована і забезпечена матеріальними, фінансовими та людськими ресурсами. На жаль, порівняння закордонного та вітчизняного досвіду анімації в закладах розміщення показує, що заклади розміщення в Україні не пропонують такої ж якості анімаційних послуг, як заклади розміщення туристів за кордоном.

Навіть в умовах воєнного стану вітчизняний туризм продовжує свій розвиток, а міста надають екскурсійні послуги для дорослих і для дітей. Звичайно, ці відомі форми туризму могли б існувати лише за умови відсутності активних бойових дій. Рекреаційні заходи, такі як відвідування музеїв, гастрономічні тури, велосипедні прогулянки, піші прогулянки та плавання, є доступними, особливо на заході України. Однак, деякі території стали закритими для відвідування регіонів. До них належать: стратегічні об'єкти, прикордонні території, деякі гірські дороги та лісові стежки.

Було розроблено авторський проект під назвою "Інноваційні екскурсійно-розважальні об'єкти на туристичному курорті Східниця (Львівська область)". Східниця сьогодні вважається одним з найкрасивіших місць для лікування та відпочинку і розташована на відстані 20 км від Трускавця. Проект передбачає розробку програми перебування на курорті тривалістю 5 днів і 4 ночі, з фокусом на екскурсійно-розважальний напрямок туризму.

Метою проекту є рекреаційний аспект, забезпечуючи можливість туристам поліпшити здоров'я та відпочити, пройшовши курс

бальнеолікування та, при необхідності, інші медичні процедури. Також проєкт спрямований на розважальну складову, з метою забезпечення насиченого дозвілля для туристів під час перебування на курорті. Пізнавальний аспект має на меті продемонструвати переваги екскурсійно-розважальних об'єктів саме на цьому конкретному курорті. Крім того, проєкт включає виховну компоненту, спрямовану на розвиток у туристів інтересу до культурних форм розважального туризму.

У підсумку, створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів на туристичних курортах України є важливим фактором для збільшення популярності та привабливості курортів. Це призводить до повернення більшої кількості туристів, розширення туристичних послуг та створення незабутніх вражень для відвідувачів. Створення нових об'єктів сприяє розвитку туристичної інфраструктури, підвищенню конкурентоспроможності курортів та стимулює розвиток інноваційних проєктів і приваблення інвестицій. Курортний туризм має багату історію в Україні, і створення нових екскурсійно-розважальних об'єктів сприяє подальшому розвитку цієї галузі і залученню туристів з усього світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Божидарник Т. Міжнародний туризм : навч. пос. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 321 с.
2. Брич В., Галиш Н. Сталий розвиток туристичної індустрії: екологічний та статистичний вимір. Економічний аналіз. 2020 . Том 30. № 4. С. 23-30.
3. Газуда С.М., Андріанова В.В., Салдан Т.Ю. Конкурентні переваги регіонального розвитку сфери туризму. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 14. 2016. С.107-110.
4. Гоблик В.В., Черничко Т.В., Хаустова К.М. Ресурсне забезпечення розвитку сфери гостинності. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». 2019. Випуск 2(12). С.21-26.
5. ДАРТ. Звіт за результатами проведеного опитування «Проведення дослідження внутрішнього та виїзного туризму українців. листопад/грудень 2021. URL: <https://www.tourism.gov.ua/statistic>(дата звернення 15.01.2023 року).
6. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>; (дата звернення 15.01.2023 року)
7. Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua>(дата звернення 15.01.2023 року)
8. Інформаційно-аналітичні матеріали Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://wownature.in.ua/wpcontent/uploads/2021/05/Dovidka-PZF-2020-V3.0-.pdf>(дата звернення 15.02.2023 року).
9. Клапчук В.М. Курортна справа (самостійна робота студентів) : Навчально-методичний посібник. Факультет туризму, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ : «Фоліант», 2018. 147 с.

10. Клапчук В.М., Мендела І.Я. Курортна справа : організація, територіальне управління, стратегічне планування: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Фоліант, 2018. 278 с.
11. Кліматолікування. URL : <http://sanikur.com/uk/4/22/23/>, вільний. – (дата звернення: 09.01.2023).
12. Крамаренко І. С., Козаченко Л.А., Стиценко О. В. та Карабін К. О. Інклюзивний туризм - інвестиційна складова економіки регіону. Агросвіт. № 11, 2020. С.83-89.
13. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 384 с.
14. Мелконян Г.А. Впровадження гіс-технологій у туристичній сфері. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 10 травня 2019 р.). Рівне: НУВГП, 2019. 427 с. С.400.
15. Мігущенко Ю. В. Недоліки інституціонального регулювання реалізації та розвитку туристичного потенціалу західних регіонів України. Соц.-ек.проблеми сучас.періоду України. 2014. Вип. 4(108). С.125-133.
16. Морохович В.С., Лендел М.А., Морохович Б.В. Розвиток туризму Закарпатської області як складової туристичної галузі України. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2020. Вип.60. С.12-17.
17. Мухін В. С. Концепція «зеленої економіки» та її застосування в курортно-туристичній сфері. Ефективна економіка. 2019. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6965> (дата звернення: 21.02.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.3.151
18. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 19.01.2006 р. N 3370-IV. URL : <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/8186/8190/460435/>, вільний. – (дата звернення: 09.01.2023).

19. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>(дата звернення 15.01.2023 року)
20. Програма розвитку туризму і курортів у Закарпатській області на 2021 – 2023 роки URL: https://oda.carpathia.gov.ua/sites/default/files/upload/201124_0690.pdf (дата звернення 15.02.2023 року)
21. Романова А.А. Управління розвитком туристичної сфери в умовах збройних конфліктів. *Modern Economics*. 2018. №9. С.93-104.
22. Рудніченко Є. М., Гавловська Н. І., Живко З. Б., Лісовський І. В. Теоретичний базис стратегічної адаптації системи менеджменту туристичних підприємств до трансформаційних процесів зовнішнього середовища. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 6. С. 194-198.
23. Сироїд М.П. Проблеми розвитку туризму в Україні у контексті сталого розвитку. URL:
24. Смочко Н.М., Лужанська Т.Ю., & Молнар-Бабіля Д.І. Роль туристично-інформаційних центрів у стратегічному розвитку регіону. *Економічний форум*. 2022. 1(1). 11-20. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-1-2>.
25. Снігур К.В. Динамика международных туристических потоков Украины: состояние, тенденции и направления оптимизации. *Торговля і ринок України*. 2019. 1(45). С. 126-136.
26. Розвиток курортної справи в Україні URL: https://tourlib.net/statti_ukr/lubiceva3.htm (дата звернення 15.01.2023 року).
27. Токаренко О.І., Черемісіна Т.В., Бабіна Н.І. Цифрові технології у міжнародному туризмі та готельній індустрії. *Інфраструктура ринку*. Випуск 44. 2020. С. 126-130.

28. Тульчинська С.О., Шашина М.В. Методичні підходи оцінювання смарт-спеціалізації регіональних господарських систем. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 2.
<https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-280-2-30> (дата звернення 15.01.2023 року).
29. Характеристика курортного комплексу України
https://pidru4niki.com/2015060965415/turizm/kurortniy_kompleks_ukrayini
(дата звернення 15.01.2023 року).
30. Хаустова К. М., Удворгелі Л. І., Чорій М. В. Стратегії адаптації санаторно-курортних закладів в умовах пандемії COVID-19. Наукові праці НУХТ. 2021. Том 27, №46. С. 108-116.
31. Чіжмодій Я. Формування стратегії розвитку туризму в Закарпатті (з урахуванням досвіду європейських країн). DOI: 10.24144/2218-5348.2022.1-2(25-26).174-187.
32. Яковенко Н. П. Фізіотерапія : підруч. для студентів / Н. П. Яковенко, В. Б. Самойленко. - 2-е вид., випр. - Київ : Медицина, 2018. - 256 с.
33. UNWTO World Tourism Barometer - Statistical annex, 2021.
URL:https://www.wto.org/english/tratop_e/envir_e/unwto_barom21.pdf(дата звернення 15.02.2023 року)
34. World Tourism Organization (2021), Yearbook of Tourism Statistics, Data 2015-2019, 2021 Edition, UNWTO, Madrid,
DOI:<https://doi.org/10.18111/9789284422487>

ДОДАТКИ

Додаток А

Класифікація основних курортів України за областями та їхнім інфраструктурним розвитком

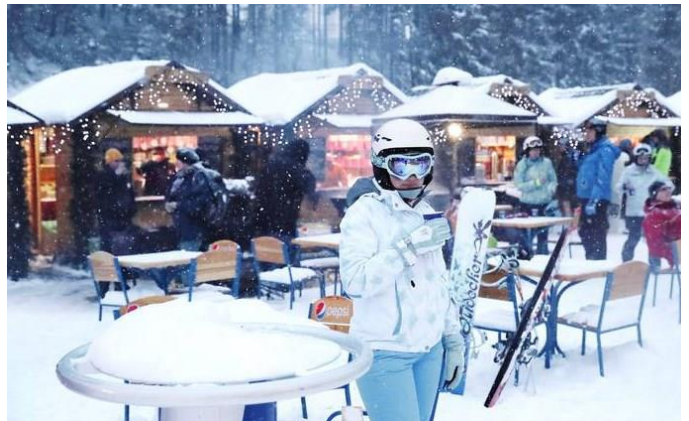
Область	Курорти	Класифікація курортів	Розвиток інфраструктури	
			Рівень	Бал
1	2	3	4	5
Вінницька	Хмільник	Бальнеологічний	розвинена	3
	Бронниця	Бальнеологічний	нерозвинена	1
Дніпропетровська	Орлівщина	Кліматичний	слаборозвинена	2
Донецька	Слов'янськ	Бальнеогрязьовий	розвинена	3
	Слов'яногірськ	Кліматичний	нерозвинена	1
Закарпатська	Голубине	Бальнеологічний	нерозвинена	1
	Поляна	Бальнеологічний	розвинена	3
	Синяк	Бальнеологічний	розвинена	3
	Свалява	Бальнеологічний	розвинена	3
	Нижнє Солотвино	Бальнеологічний	розвинена	3
	Рахів	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
	Міжгір'я	Бальнеологічний	розвинена	3
	Виноградів	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
	Кваси	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
	Шаян	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
	Солочин	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
Запорізька	Бердянськ	Кліматичний бальнеогрязьовий	розвинена	3
	Кирилівка	Кліматичний бальнеогрязьовий	розвинена	3
Івано-Франківська	Черче	Кліматичний бальнеогрязьовий	нерозвинена	1
	Ворохта	Кліматичний бальнеогрязьовий	розвинена	3
	Яремче	Кліматичний бальнеогрязьовий	розвинена	3
	Шешори	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
Київська	Конча-Заспа	Кліматичний бальнеологічний	розвинена	3
	Пуща-Водиця	Кліматичний	розвинена	3

Джерело - Складено автором на основі [26]

Продовження Додатку А

1	2	3	4	5
Львівська	Трускавець	Бальнеологічний	розвинена	3
	Моршин	Бальнеологічний	розвинена	3
	Немирів	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
	Любінь Великий	Бальнеологічний	нерозвинена	1
	Східниця	Бальнеологічний	розвинена	3
Миколаївська	Очаків	Кліматичний	розвинена	3
Одеська	Куяльник	Кліматичний бальнеогрязьовий	розвинена	3
	Затока	Кліматичний	розвинена	3
	Лебедевка	Кліматичний бальнеогрязьовий	слаборозвинена	2
	Сергіївка	Кліматичний бальнеогрязьовий	розвинена	3
Полтавська	Миргород	Бальнеологічний	розвинена	3
	Велика Багачка	Бальнеологічний	нерозвинена	1
	Власівка	Бальнеологічний	нерозвинена	1
Рівненська	Жобрин	Бальнеологічний	нерозвинена	1
Сумська	Токарі	Бальнеологічний	нерозвинена	1
Харківська	Березівські Мінеральні Води	Бальнеологічний	нерозвинена	1
Херсонська	Гопри	Бальнеогрязьовий	нерозвинена	1
	Скадовськ	Кліматичний	розвинена	3
	Генічеська Гірка	Бальнеологічний	розвинена	3
Хмельницька	Волочиськ	Бальнеологічний	нерозвинена	1
	Сатанів	Бальнеологічний	слаборозвинена	2
Чернігівська	Мена	Бальнеологічний	нерозвинена	1
Черкаська	Будище	Бальнеологічний	нерозвинена	1

Джерело - Складено автором на основі [26]

Буковель - Гора Буковель. Буковельські чани. Етнопарк «Гуцул Ленд.
Буковельний ярмарок. VODA club

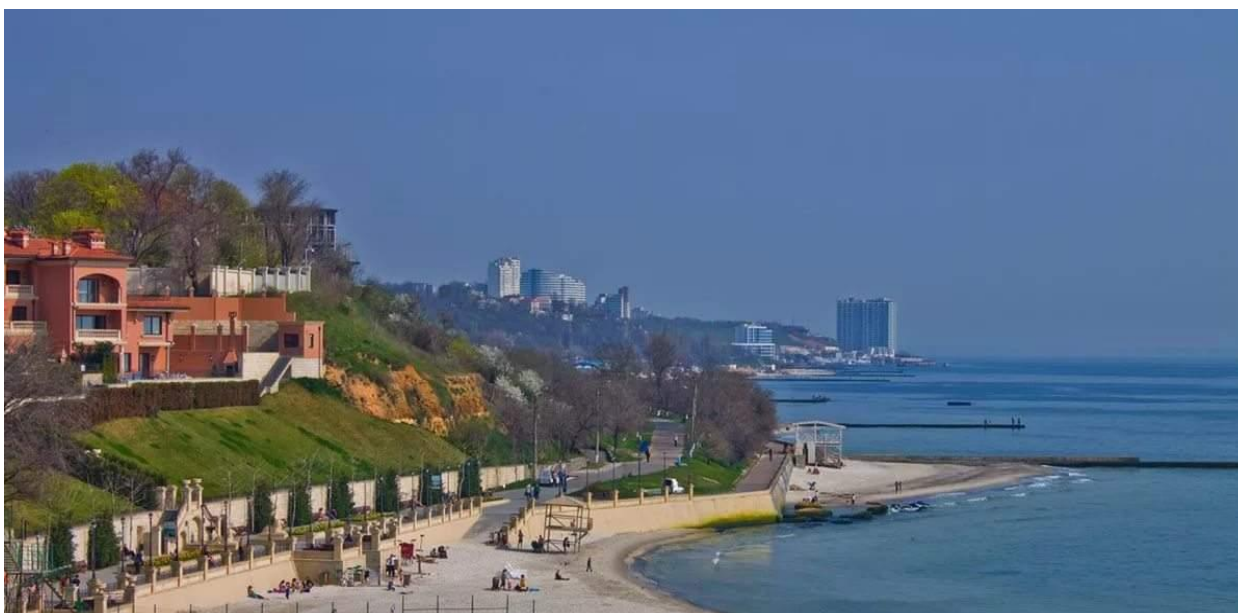
Адреса: Буковель, Івано-Франківська область, Україна

Фортеця Тустань

вул.Тустанська, Урич, Львівська область, Україна

Продовження Додатку Б

Одеса - Пляжі «Аркадія», «Отрада», «Ланжерон», «Лузанівка», «Золотий берег».22. Вул. Французький бульвар ,вул. Маразліївська, вул. Ланжеронівська, вул. Марсельська, Лиманське шосе, Одеса,Україна

Продовження Додатку Б

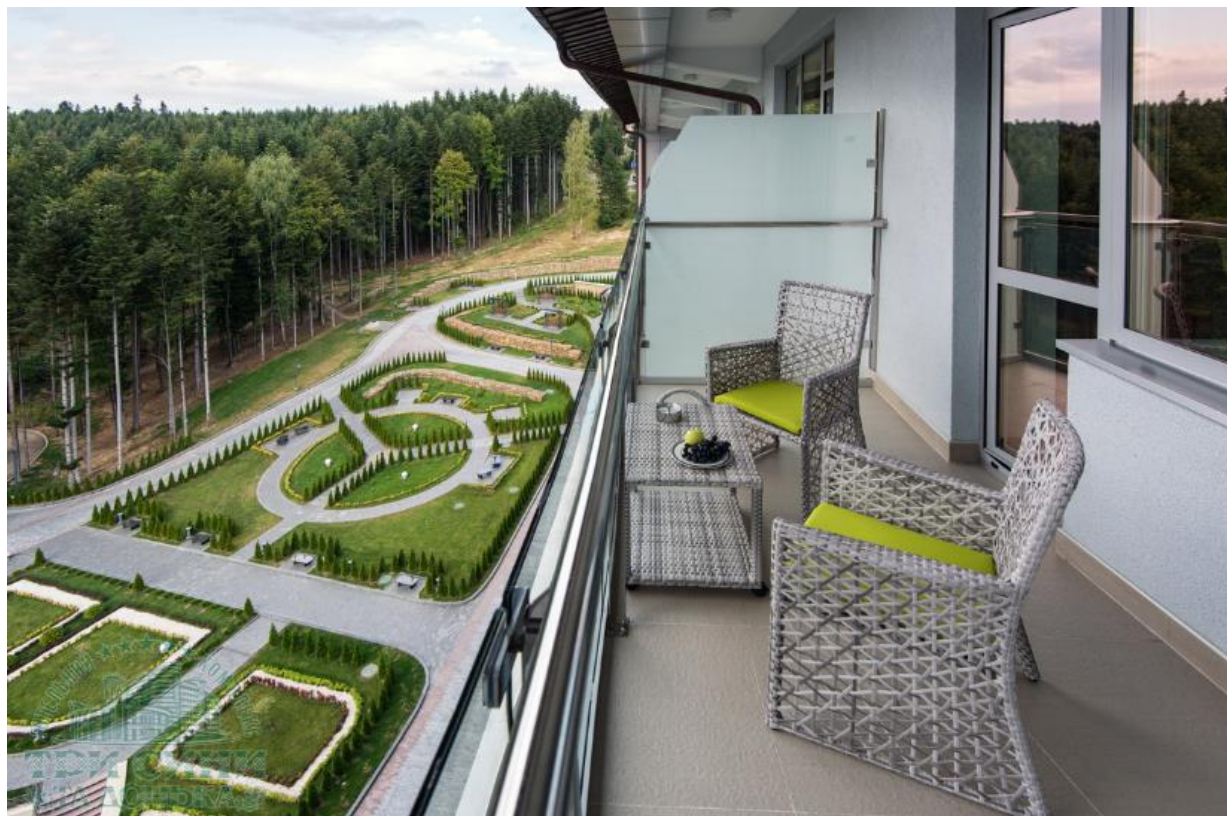
Бердянськ - Бердянський морський порт і набережна. Приватний зоопарк «Сафарі» Аквапарк "Мис Доброї Надії. Запорізька область, Україна

П'ятизірковий готель «Три сини та донька»
вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна

Продовження Додатку В

Напівлюкс двокімнатний

вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна

Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Ресторан «Лазурит». Діет-ресторан «Колібрі»

Продовження Додатку Г

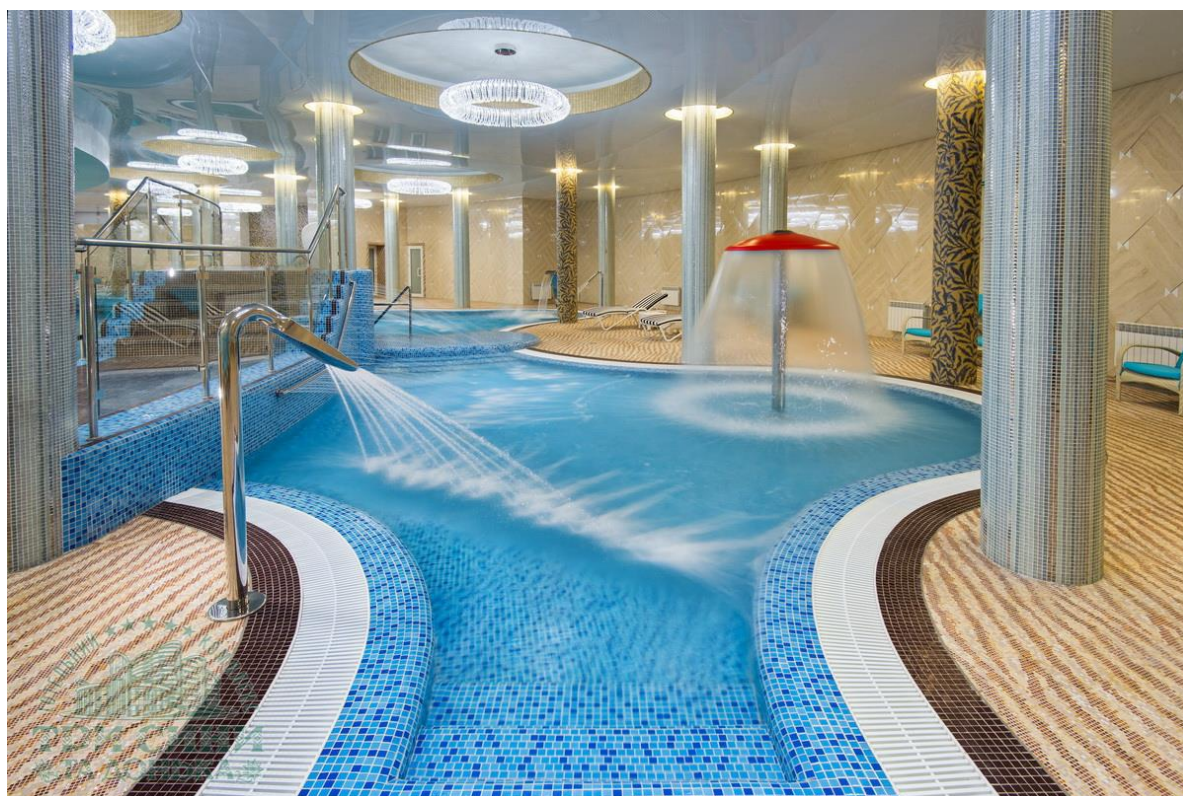
Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Лобі-бар. Фіто-бар

Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця,
Львівська область, Україна. Альтанки

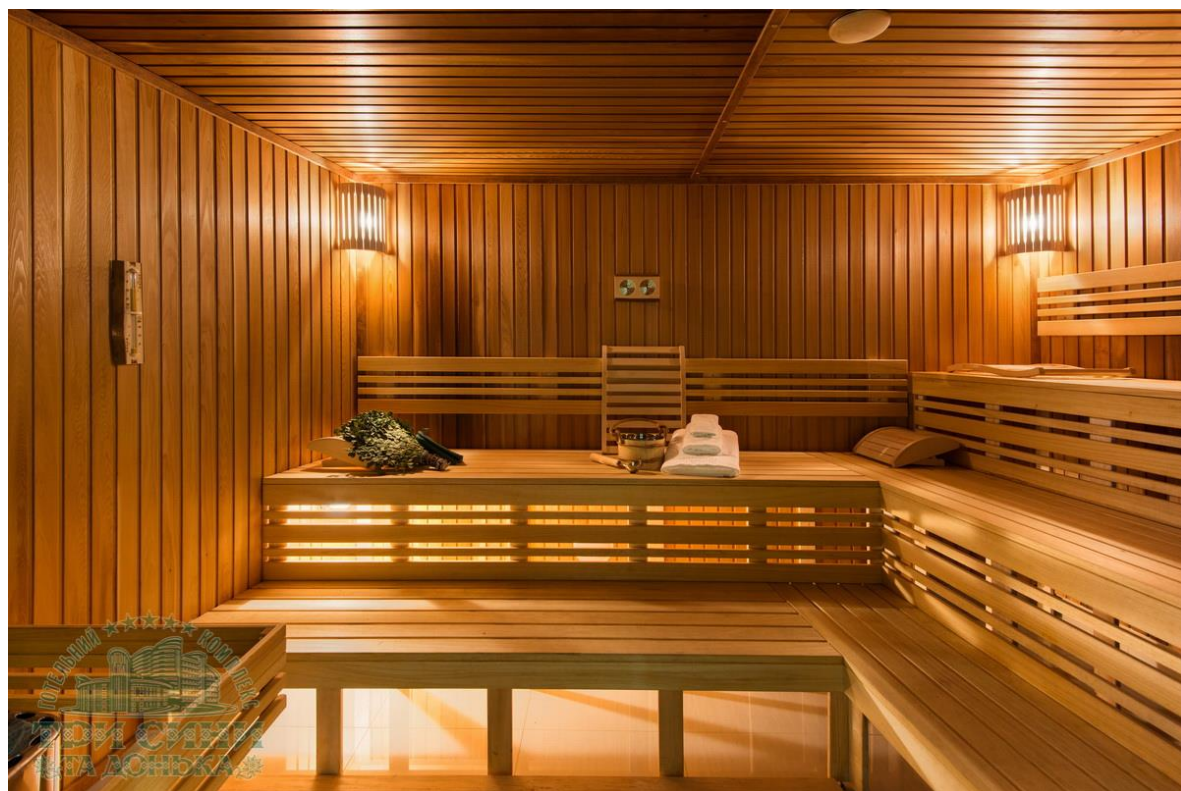
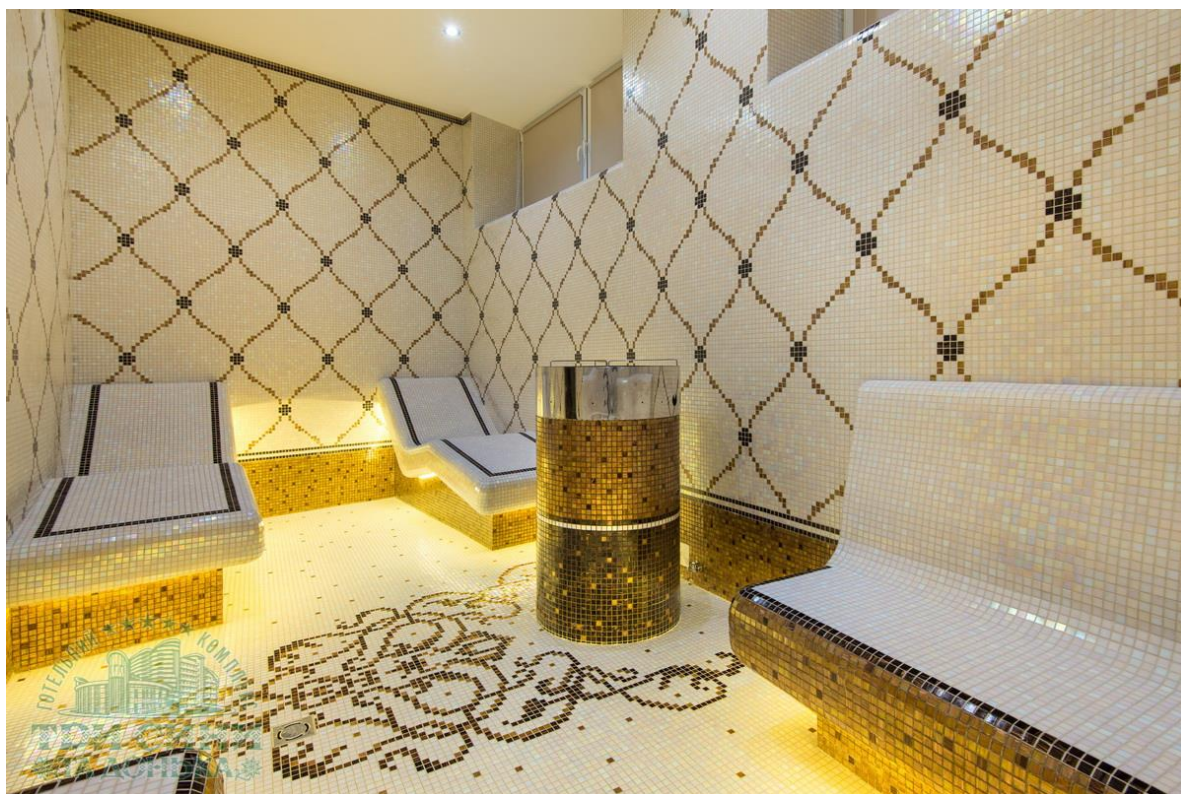

Готельний комплекс "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Медичний центр «ВЛАДО» Бювет. Тайський масаж

Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця,
Львівська область, Україна. SPA-центр
Басейни

Продовження Додатку Ж

Готельний комплекс "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Лазні і сауни

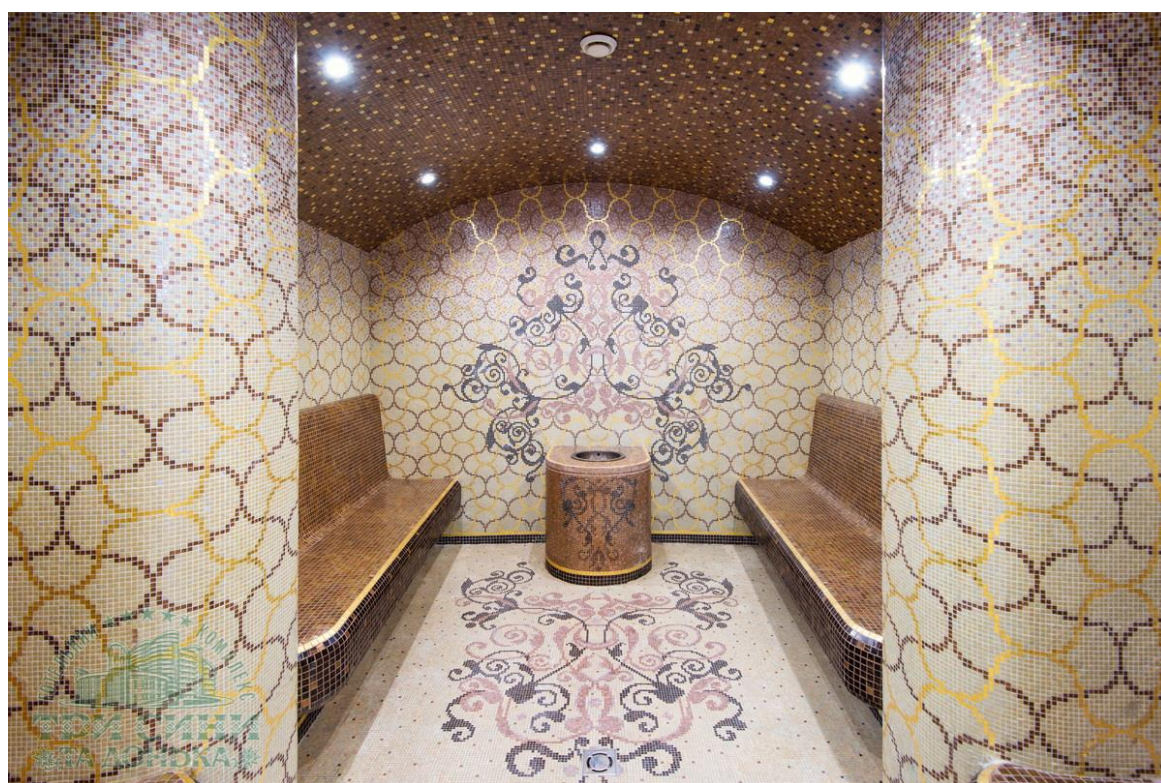
Продовження Додатку Ж

Готельний комплекс "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Лазні і сауни

Продовження Додатку Ж

Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Лазні і сауни

Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Лазні і сауни

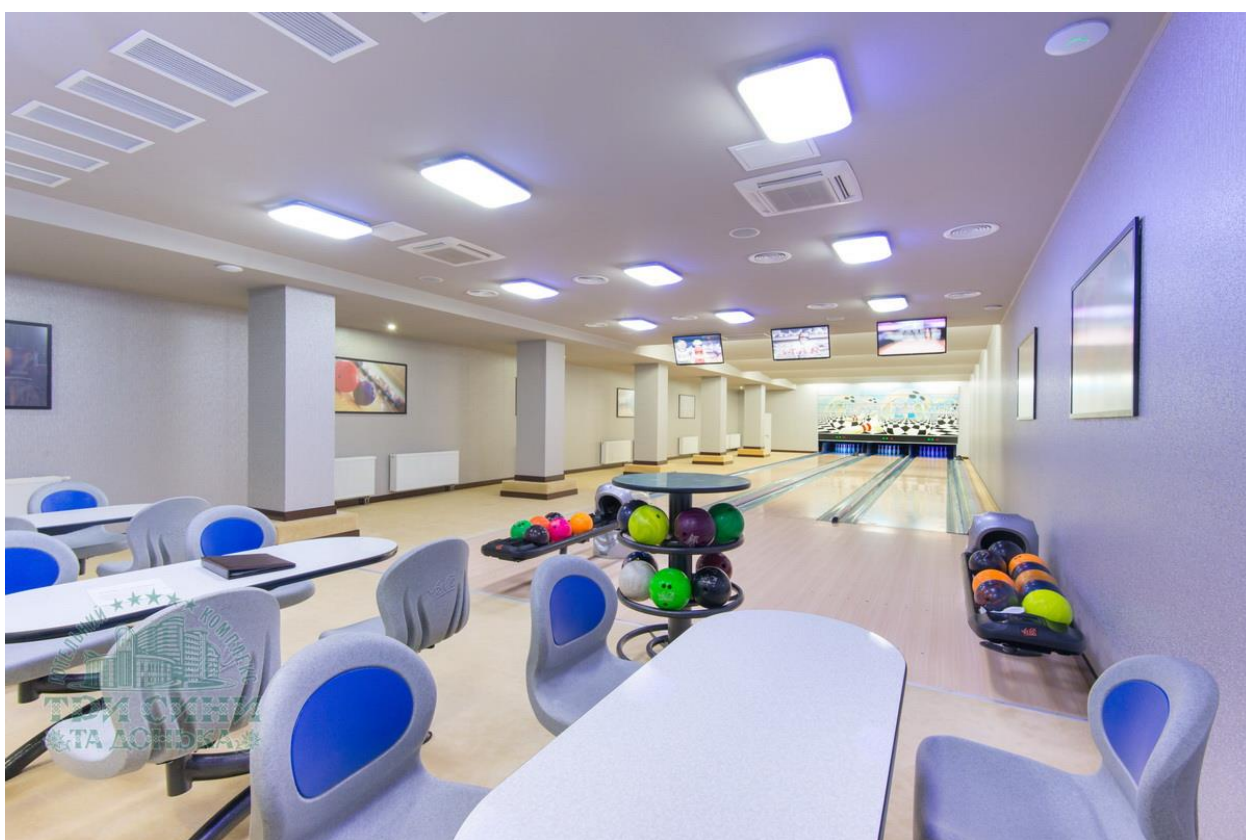
Готельний комплекс "Три сини та донька 5*", вул. Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Спортивний зал

Продовження Додатку К

Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Відкриті спортивні майданчики

Продовження Додатку К

Готель "Три сини та донька 5*", вул. Котляревського, 109, Східниця,
Львівська область, Україна. Сквош. Боулінг

Готельний комплекс "Три сини та донька 5*", вул. Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Більярд. Покер

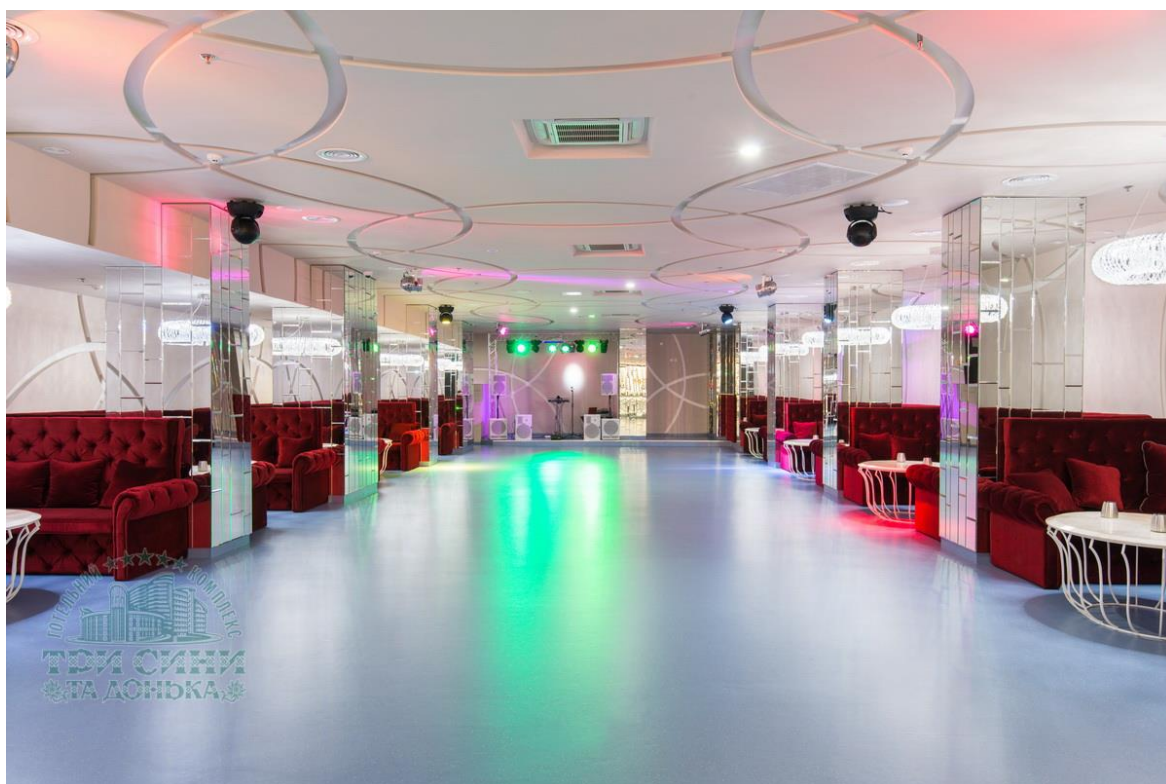

Готель "Три сини та донька 5*", вул. Котляревського, 109, Східниця,
Львівська область, Україна. Кінотеатр

Готель "Три сини та донька 5*", Східниця, Львівська область, Україна.
Ігровий центр

Готель "Три сини та донька 5*", вулиця Котляревського, 109, Східниця, Львівська область, Україна. Нічний клуб